

371.7
จ ๒๒๗๗
ร 3

การศึกษาอุบัติเหตุของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
จำลอง ภูบ่ารุง

20 เม.ย 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กันยายน 2527

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177325

การศึกษาอุบัติเหตุของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
จำลอง ภูบำรุง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กันยายน 2527

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นตามชั้นเรียน เพศของนักเรียน ภาคเรียน ช่วงเวลา สถานที่ สาเหตุ ชนิด ลักษณะของความบาดเจ็บและส่วนของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2526 จำนวน 34 โรงเรียน รวมเป็นนักเรียนทั้งหมด 31,651 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานอุบัติเหตุของสถานศึกษา งานสวัสดิศึกษา กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ แล้วนำข้อมูลที่ได้รับมา เปรียบเทียบ (Tally) เพื่อนำไปหาค่าร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ .78 รองลงมาคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 คิดเป็นร้อยละ .60 และน้อยที่สุดคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 คิดเป็นร้อยละ .51 นักเรียนเพศชายเกิดอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 1.26 นักเรียนเพศหญิงเกิดอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ .63 ภาคเรียนที่ 1 เกิดอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 1.19 ภาคเรียนที่ 2 เกิดอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ .70 ช่วงเวลา กลางวันเกิดอุบัติเหตุมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ .70 รองลงมาคือช่วงเวลาเช้า คิดเป็นร้อยละ .68 และช่วงเวลาค่ำคืนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ .51 สถานที่เกิดอุบัติเหตุมากที่สุดคือ ห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ .60 รองลงมาคือ สนามเล่น คิดเป็นร้อยละ .54 น้อยที่สุดคือ ห้องอาหาร ห้องพลศึกษา ห้องน้ำ ห้องปฏิบัติการและโรงฝึกงาน คิดเป็นร้อยละ .03 สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุที่มีสาเหตุจากมนุษย์มากที่สุดคือ การวิ่ง คิดเป็นร้อยละ .54 รองลงมาคือ เกิดจากนักเรียนด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ .40 น้อยที่สุดคือ ความเหนื่อยอ่อน การต่อสู้และขาดการฝึก คิดเป็นร้อยละ .02 ส่วนการเกิดอุบัติเหตุที่มีสาเหตุจากสิ่งแวดล้อมมากที่สุดคือ พื้น คิดเป็นร้อยละ .32 รองลงมาคือ ขอบแข็ง คิดเป็นร้อยละ .25 น้อยที่สุดคือ ก้อนน้ำ และสัตว์แมลง คิดเป็นร้อยละ .01 ชนิดของอุบัติเหตุที่เกิดมากที่สุดคือ พลัดตกหกล้ม คิดเป็นร้อยละ .75 รองลงมาคือ การเล่นกัน คิดเป็นร้อยละ .48 น้อยที่สุดคือ เกิดจากอาวุธ และสัตว์ทำร้าย คิดเป็นร้อยละ .01 ลักษณะของความบาดเจ็บที่พบมากที่สุดคือ แผลแตก คิดเป็นร้อยละ .60 รองลงมาคือแผลฉีก คิดเป็นร้อยละ .30 ที่น้อยที่สุดคือ แผลไหม้ คิดเป็นร้อยละ .01

A STUDY OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS' ACCIDENTS
IN BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

AN ABSTRACT

BY

CHAMLONG PHOOBUMROONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
September 1984

The objective of this research were to study the prevalence of school accidents occurred according to grade level, sex, semester, period of time, place, cause, kind, wound and bodily parts injured.

The sampled population of this study were to tally 31,651 children from 34 elementary schools in Bangkok Metropolitan Administration in B.E. 2526. The instrument used to collect the data was the school accident report form of Safety Education Unit of Division of Physical Education and Health Promotion, Department of Physical Education, Ministry of Education. The data collect were then tallied, and finally calculated in percentage.

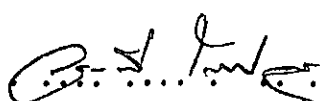
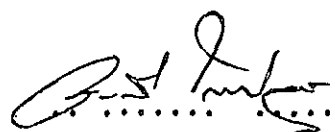
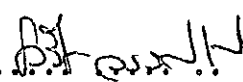
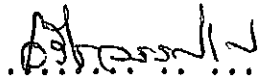
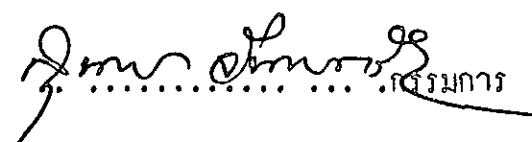
The results revealed that grade 1 - 2 children had accidents mostly .78 percent, grade 3 - 4 children moderately .60 percent, and grade 5 - 6 children lessly .51 percent. According to other factors, schoolboys had accidents more than schoolgirls, 1.26 and .63 percent correspondingly. The total children had accidents in the first semester more than the second, 1.19 and .70 percent. All accidents occurred on daytime mostly .70 percent, in the morning moderately .68 percent, and in the evening lessly .51 percent. The places where these accidents occurred were mostly .60 percent in the classroom, moderately .54 percent in the playground, and lessly .03 percent altogether in lunch room, play room, toilet room,

laboratory room and work shop. The causes of accident pertaining to human performance were running mostly .54 percent, children's interacting moderately .40 percent, and fatigue, fighting and lack of training altogether .02 percent. For the accidents caused by environmental factors were grounds mostly .32 percent, hard materials moderately .25 percent, and water supply pipes and insects lessly .01 percent. The kinds of accident occurred were falling mostly .75 percent, playing moderately .48 percent, and arms and animals lessly .01 percent. The wounds injured were abrasion mostly .60 percent, lacerated wound moderately .30 percent, and burns lessly .01

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวของนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณา
ปัญหานี้อย่างถี่ถ้วนแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน .. ประธาน
..... กรรมการ .. กรรมการ
..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและการให้คำแนะนำที่ดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์วรณีย์ โสมประยูร และอาจารย์วิรัช วรรณรัตน์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ โสมประยูร รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่ และรองศาสตราจารย์พัชรา กาญจนารัตน์ ที่ได้ให้คำปรึกษาและแนะนำในการท้าวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณงานสวัสดิศึกษา กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณบิดา อาจารย์ เพื่อนนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการประถมศึกษา รุ่นปีการศึกษา 2525 เพื่อนร่วมงานและลูกสุดที่รักทั้ง 2 ที่มีส่วนช่วยเหลือให้ความรู้สนับสนุน และให้กำลังใจจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

จำลอง ภูบำรุง

งานวิจัยนี้ ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2527
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

จำลอง ภูบำรุง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุและสวัสดิศึกษา	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	26
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	26
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล	30
การวิเคราะห์ข้อมูล	30
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	31

บทที่	หน้า
5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	50
ความมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้	50
วิธีดำเนินการศึกษาครั้งนี้	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้	51
วิธีรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
อภิปรายผล	53
ข้อเสนอแนะ	64
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	71

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนโรงเรียนและนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	27
2	คำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุแยกตามชั้นของนักเรียนเมื่อเทียบกับ ประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน	32
3	คำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ แยกตามเพศของนักเรียนเมื่อเทียบกับ ประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน	33
4	คำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ แยกตามภาคเรียนของนักเรียนเมื่อ เทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน	34
5	คำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ แยกตามช่วงเวลาของนักเรียนเมื่อ เทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน	35
6	คำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ แยกตามสถานที่ที่เกิดอุบัติเหตุของ นักเรียนเมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน	36
7	คำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุที่มีสาเหตุมาจากมนุษย์ของนักเรียน เมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน	38
8	คำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ ที่มีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมของ นักเรียนเมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน	39
9	คำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ แยกตามชนิดของอุบัติเหตุของนักเรียน เมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน	41
10	คำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ แยกตามลักษณะของความบาดเจ็บ ของนักเรียน เมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน ..	43

11	การร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ของนักเรียนเมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน ...	45
12	การร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดบริเวณศีรษะ ของนักเรียน เมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน	46
13	การร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดบริเวณทรวงอกของนักเรียน เมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน	47
14	การร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ บริเวณแขนของนักเรียน เมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน	48
15	การร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุบริเวณขาของนักเรียน เมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน	49

บทที่ 1

บทนา

ภูมิหลัง

มนุษย์ต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเอาชีวิตรอดมาตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ โดยพยายามหาทางหลีกเลี่ยงป้องกันและเอาชนะภัยอันตรายต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว ภัยของมนุษย์ในยุคโบราณส่วนใหญ่เป็นภัยธรรมชาติที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงของดินฟ้าอากาศ เช่น ภัยแล้ง ภัยน้ำท่วม ภัยไฟไหม้ ภัยโรคระบาด ภัยจากสัตว์ป่าและภัยจากสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ อื่น ๆ อันได้แก่สัตว์ร้าย สัตว์มีพิษและพืชมีพิษต่าง ๆ มนุษย์ค่อย ๆ เรียนรู้จากการลองผิดลองถูกเป็นเวลานานนับพันปี การลองผิดลองถูกที่ได้รับก็คือการบาดเจ็บและการสูญเสียชีวิต ความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์เหล่านี้ถูกถ่ายทอดสู่กันโดยการบอกเล่าด้วยภาษาพูด จึงเป็นความรู้ที่สะสมไว้ได้ไม่มากและไม่แน่นอน บางอย่างก็สูญหายและบางอย่างก็บกพร่อง จนกระทั่งมนุษย์ได้ประดิษฐ์ภาษาเขียนขึ้นและมีการบันทึกความรู้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แก้ไขวิธีการป้องกันภัยให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ภัยของมนุษย์ที่เกิดจากธรรมชาตินี้ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไป เมื่อมนุษย์รู้จักประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ใหม่ ๆ ขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาอาวุธที่ใช้ทำร้ายประหัตประหารกัน จากการใช้มือเปล่ามาเป็นก้อนหินและเศษไม้กลายเป็นขวานหิน ศาสตราวุธ โลหะ ธนู หนังสืมน้าวไม้ ปืนและวัตถุระเบิดจนถึงอาวุธนิวเคลียร์ ในปัจจุบัน เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในประวัติศาสตร์ของมนุษย์คือการปฏิวัติอุตสาหกรรมเมื่อประมาณ พ.ศ. 2293 ซึ่งมนุษย์รู้จักประดิษฐ์เครื่องจักรกลขึ้นมาใช้แทนแรงงาน เป็นผลให้เกิดโรงงานอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ขึ้นมากมาย (ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ 2526 : 4 - 1) ซึ่งเป็นเหตุทำให้เกิดสิ่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ปัจจุบันรัฐบาลกำลังเร่งพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยดำเนินงานทุกวิถีทางที่จะให้ประชาชนมีความสุข มีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีความปลอดภัยทั้งทางร่างกายและทรัพย์สินกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตของประชาชนโดยทั่วไป แต่การดำเนินชีวิตอย่างผาสุกจะต้องมีความปลอดภัยเป็นสำคัญ ดังที่องค์การอนามัยโลกได้กระตุ้นเตือนประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกให้สำนึกถึงความสำคัญและปัญหาอุบัติเหตุที่ทำให้ประชาชนต้องเสียชีวิต บาดเจ็บ พิการและทรัพย์สินเสียหายเป็นจำนวนมาก จึงได้ริเริ่มให้สมาชิกต่าง ๆ จัดดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุ โดยมีคำขวัญว่า "Accidents and their Prevention" หรือ "อุบัติเหตุป้องกันได้ถ้าไม่ประมาท" (สำเร็จ พิมพ์ภัย 2524 : 172)

อุบัติเหตุย่อมเกิดขึ้นได้เสมอเนื่องจากความประมาทและสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย ในปีหนึ่ง ๆ นั้นอุบัติเหตุทำให้มีการตายเป็นจำนวนมาก บางส่วนก็บาดเจ็บและทุพพลภาพทำให้ทรัพย์สินเสียหาย จากสถิติของกองสถิติสาธารณสุขพบว่า อุบัติเหตุเป็นสาเหตุสำคัญของการเสียชีวิตและทุพพลภาพเป็นอันดับหนึ่ง คือในปี 2525 ในจำนวนประชาชนหนึ่งแสนคนจะมีคนตายเนื่องจากอุบัติเหตุ 33.5 คน และมีแนวโน้มว่าจำนวนผู้ตายด้วยอุบัติเหตุจะเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ในอัตราร้อยละ 3.2 ต่อปี ในจำนวนอุบัติเหตุทั้งหมดนั้น อุบัติเหตุบนท้องถนนเป็นสาเหตุที่สำคัญที่สุด คือมีจำนวนคนบาดเจ็บและตายจากอุบัติเหตุบนท้องถนนประมาณร้อยละ 40 ถึง 67 ของคนบาดเจ็บและตายจากอุบัติเหตุทุกประเภท (กัญจน์ นากามิ 2526 : 1 - 2) สำหรับอุบัติเหตุอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การจมน้ำตาย อุบัติเหตุทางอุตสาหกรรม พลัดตกหกล้ม อัคคีภัย การถูกลิงมีพิษโดยอุบัติเหตุ อุบัติเหตุจากการขนส่งทาง ฯ อุบัติเหตุจากกระสุนปืน และอื่น ๆ สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุเหล่านี้ นอกจากจะเกิดจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ทำให้มีผลิตภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ เครื่องจักรใหม่ ๆ แล้ว ยังเนื่องมาจากความเข้าใจผิดของประชาชนที่ว่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น

แต่ละครั้งเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้ประสบอุบัติเหตุมักจะโทษเคราะห์กรรม โชคไม่ดีหรือกรรมตามทันบ้าง นอกจากนี้อุบัติเหตุยังเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในระยะเวลาที่ห่างไกลกัน สถานที่เกิดอุบัติเหตุมีอยู่ทั่ว ๆ ไป ทำให้ประชาชนไม่เห็นถึงความสำคัญหรือเกิดความกลัวและหาวิธีป้องกันอุบัติเหตุ ทั้งที่อุบัติเหตุสามารถป้องกันได้ เพราะอุบัติเหตุเกิดขึ้นจากความประมาทของคน มิได้เกิดจากฟ้าบันดาลหรือความโชคร้ายใด ๆ ดังนั้นคนนั้นเองจะสามารถทำให้ไม่เกิดอุบัติเหตุได้ (สำเร็จ พิมพ์ภัย 2524 : 173)

ในปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรประมาณ 50 ล้านคน เป็นเด็กในวัยอายุ 0 - 14 ปี 19.38 ล้านคน และเยาวชนอายุ 15 - 25 ปี จำนวน 9.74 ล้านคน รวมประชากรที่เป็นเด็กและเยาวชน 29.12 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 60 ของประชากรทั้งประเทศ จึงนับได้ว่าเด็กและเยาวชนเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ดังนั้นจึงพบว่าผู้ที่ต้องตายด้วยอุบัติเหตุเป็นเด็กและเยาวชนถึงร้อยละ 49.12 (วิจิตร บุญยะโหดระ 2525 : 1) ในจำนวนนี้มีเด็กวัย 5 - 14 ปี เสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุมากกว่าปีละ 1,500 คน ซึ่งเด็กในวัยนี้ยังอยู่ในวัยเรียนระดับประถมศึกษา (พัชรากาญจนารัตน์ 2522 : 73)

ส่วนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในบ้านและในโรงเรียนโดยทั่วไปมักไม่รุนแรงถึงตาย แต่ก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ปกครอง ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ จะต้องให้ความสนใจ และหาทางปลูกฝังให้เด็กรู้จักป้องกันอุบัติเหตุไม่ให้เกิดขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับความปลอดภัย และเป็นการสร้างเสริมลักษณะนิสัยรักความปลอดภัยให้แก่ตัวเองและสังคม/ซึ่งเด็กส่วนใหญ่จะได้รับอุบัติเหตุจากภายในโรงเรียนและระหว่างการเดินทางไปและกลับโรงเรียน เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเป็นหน้าที่ของทางโรงเรียนที่จะต้องหาวิธีการแก้ไขและหาทางป้องกันอุบัติเหตุเหล่านั้นไม่ให้เกิดขึ้น (กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กระทรวงศึกษาธิการ 2522 : 1) วิธีที่ดีที่สุดคือโรงเรียนจะต้องจัดสภาพสวัสดิศึกษา

และความปลอดภัยให้ถูกต้อง จึงจะสามารถช่วยลดอุบัติเหตุให้น้อยลงได้ แต่ในปัจจุบันทางโรงเรียนยังไม่เคยเห็นความสำคัญของการจัดสภาพสวัสดิศึกษาขึ้นในโรงเรียน แต่มักจะให้ความสนใจด้านวิชาการ มุ่งให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในค่านิยมปฏิบัติและการปฏิบัติอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพราะโรงเรียนขาดข้อมูลเกี่ยวกับอุบัติเหตุและการจัดสภาพสวัสดิศึกษาในโรงเรียน จึงทำให้ไม่เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

เพื่อที่จะให้โรงเรียนเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา จึงต้องมีการสำรวจอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลที่จะชี้ให้เห็นถึงอันตรายที่เกิดจากอุบัติเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการสำรวจอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร เพราะเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองหลวงของประเทศ ถือว่าเป็นศูนย์กลางของความเจริญด้านต่าง ๆ เช่น ด้านธุรกิจ อุตสาหกรรม การคมนาคม การศึกษา มีสิ่งสาธารณูปโภค อาคารสถานที่ ตลอดจนเทคโนโลยีต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อมเหล่านี้จะเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ โดยเฉพาะนักเรียนในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นเด็กเล็ก เพื่อที่จะศึกษาว่าอุบัติเหตุประเภทใดบ้างที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและมีสาเหตุมาจากอะไร เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะนำมาวางแผนดำเนินการส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในกรุงเทพมหานครได้จัดสภาพสวัสดิศึกษาให้ถูกต้อง และเป็นมาตรฐานเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

✓ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- ✓ 1. ศึกษาอุบัติเหตุที่เกิดตามชั้นเรียน
2. ศึกษาอุบัติเหตุที่เกิดตามเพศของนักเรียน
3. ศึกษาอุบัติเหตุที่เกิดตามภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2

- ✓ 4. ศึกษาอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นตามช่วงเวลา เช้า กลางวัน เย็น
- ✓ 5. ศึกษาอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นตามสถานที่ต่าง ๆ
- ✓ 6. ศึกษาอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากสาเหตุต่าง ๆ
- ✓ 7. ศึกษาอุบัติเหตุชนิดต่าง ๆ
- 8. ศึกษาอุบัติเหตุตามลักษณะของความบาดเจ็บ
- 9. ศึกษาอุบัติเหตุตามส่วนของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุ ในโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครอันเป็นประโยชน์ดังนี้

- ✓ 1. เป็นแนวทางให้ผู้บริหารและครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ได้ทำการป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน
- 2. เป็นแนวทางให้ครูในโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ได้จัดการเรียนการสอนและส่งเสริมสวัสดิศึกษาให้กับนักเรียน
- ✓ 3. ทำให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้ตระหนักถึงอันตรายที่เกิดจากอุบัติเหตุในโรงเรียนและหาวิธีป้องกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษากับนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ผู้บริหารโรงเรียนเข้ารับการอบรมตามโครงการสัมมนา ครู ผู้บริหาร เกี่ยวกับสวัสดิศึกษาในโรงเรียน ของกองส่งเสริมพลศึกษา และสุขภาพ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา 2526 จำนวน 61 โรงเรียน แต่ที่มีข้อมูลสมบูรณ์ตามเกณฑ์ จำนวน 34 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 31,651 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 ชั้นเรียน ✓

2.1.2 เพศของนักเรียน

2.1.3 ภาคเรียน

2.1.4 ช่วงเวลา

2.1.5 สถานที่เกิดอุบัติเหตุ ✓

2.1.6 สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ ✓

2.1.7 ชนิดของอุบัติเหตุ ✓

2.1.8 ลักษณะของความบาดเจ็บ

2.1.9 ส่วนของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ อุบัติเหตุ

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะในปีการศึกษา 2526 เท่านั้น

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

✓ 1. อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ ไม่คาดคิดมาก่อน อันจะทำให้เกิดสิ่งหนึ่งสิ่งใดดังต่อไปนี้คือ บาดเจ็บ สูญเสียอวัยวะ เกิดความทุกข์ทรมาน หรือเป็นอันตรายต่อชีวิต

✓ 2. ชั้นเรียน หมายถึง ผู้ที่เรียนอยู่ในระดับชั้นตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา 1 ถึงชั้นประถมศึกษา 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

3. ภาคเรียนที่ 1 หมายถึง ช่วงเวลาที่เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่เดือนมิถุนายนจนถึงเดือนตุลาคม

4. ภาคเรียนที่ 2 หมายถึง ช่วงเวลาที่เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่เดือนธันวาคมจนถึงเดือนมีนาคม

5. เวลาเช้า หมายถึง ช่วงเวลาที่นักเรียนมาถึงโรงเรียนจนถึงเวลาก่อนพักรับประทานอาหารกลางวัน ในวันที่เปิดทำการเรียนการสอนตามปกติ

6. เวลากลางวัน หมายถึง ช่วงเวลาตั้งแต่พักรับประทานอาหารกลางวันจนถึงเวลาก่อนเข้าเรียนในภาคบ่าย ในวันที่เปิดทำการเรียนการสอนตามปกติ

7. เวลาเย็น หมายถึง ช่วงเวลาตั้งแต่นักเรียนเข้าเรียนในภาคบ่ายจนถึงเวลากลับบ้าน ในวันที่เปิดทำการเรียนการสอนตามปกติ

8. สถานที่เกิดอุบัติเหตุ หมายถึง บริเวณที่เกิดอุบัติเหตุ ได้จากแบบรายงานอุบัติเหตุของสถานศึกษา ของกองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- 8.1 สนามกีฬา
- 8.2 สนามเด็กเล่น
- 8.3 ห้องอาหาร
- 8.4 ห้องเรียน
- 8.5 ห้องพลศึกษา
- 8.6 ระเบียง
- 8.7 ห้องน้ำ
- 8.8 ห้องปฏิบัติการ
- 8.9 โรงฝึกงาน
- 8.10 โถงบันได
- 8.11 รถนักเรียน

8.12 ไป - กลับโรงเรียน

8.13 อื่น ๆ

9. สาเหตุของอุบัติเหตุ หมายถึง สิ่งที่เป็นสาเหตุหรือต้นเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ ซึ่งได้จากแบบรายงานอุบัติเหตุของสถานศึกษาของกองส่งเสริมผลึกษาและสุขภาพ กรมผลึกษา กระทรวงผลึกษาธิการ ดังนี้

9.1 จากมนุษย์

9.1.1 กีฬา

9.1.2 เหนื่อยอ่อน

9.1.3 การต่อสู้

9.1.4 การหยอกเย้า

9.1.5 ขาดการฝึกอบรม

9.1.6 วึ่ง

9.1.7 เหมอ ใจลอย

9.1.8 ละเมิดกฏ

9.1.9 นักเรียนกวยกัน

9.1.10 อื่น ๆ

9.2 จากสิ่งแวดลอม

9.2.1 เปียคเสียดเปียคยัค

9.2.2 หนาทาง

9.2.3 ประตุ

9.2.4 กอหนาคัม

9.2.5 เกรวองมีอ

9.2.6 ฟ้น

9.2.7 แสงสว่าง

- 9.2.8 ไม่มีราวจับ
- 9.2.9 อากาศ
- 9.2.10 สัตว์และแมลง
- 9.2.11 ไฟฟ้า
- 9.2.12 ไฟ
- 9.2.13 แก๊ส
- 9.2.14 ของเหลว
- 9.2.15 อุปกรณ์การเล่น
- 9.2.16 อุปกรณ์การเรียน
- 9.2.17 อุปกรณ์โรงเรียน
- 9.2.18 รถ
- 9.2.19 ของแข็ง
- 9.2.20 อื่น ๆ

10. ชนิดของอุบัติเหตุ หมายถึง แบบของอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตาม
แบบรายงานอุบัติเหตุของสถานศึกษา ของกองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- 10.1 พลัดตกหกล้ม
- 10.2 เครื่องมือ
- 10.3 กระแสไฟฟ้า
- 10.4 อาวุธ
- 10.5 สารเป็นพิษ
- 10.6 วัตถุเขว้างกาย
- 10.7 ความร้อนจนระบึก
- 10.8 สัตว์ทำร้าย

- 10.9 จมน้ำ
- 10.10 ถูกรถชน
- 10.11 ถูวัตถุอื่น ๆ
- 10.12 เล่นกัน
- 10.13 อื่น ๆ

11. ลักษณะของความบาดเจ็บ หมายถึง ผลที่เกิดจากร่างกายได้รับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นตามแบบรายงานอุบัติเหตุของสถานศึกษาของกองส่งเสริมผลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- 11.1 ไหม
- 11.2 ถลอก
- 11.3 ฆ่า
- 11.4 ฉีกขาด
- 11.5 แผลคัต
- 11.6 แผลแตก
- 11.7 แผลถูกแทง (ลึก)
- 11.8 แผลถูกยิง
- 11.9 เกล็ด ชัด ยอก
- 11.10 กระชูกเคลื่อนไหว
- 11.11 กระชูกหัก
- 11.12 เพลี้ย เหนื่อยอ่อน
- 11.13 เป็นลม
- 11.14 ตาย

12 ส่วนของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บ หมายถึง ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
ที่ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ ได้จากแบบรายงานอุบัติเหตุของสถานศึกษา ของกองส่งเสริม
พลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

12.1 ศีรษะและบริเวณใบหน้า

12.1.1 หนังหนุ่

12.1.2 ก้านหลัง

12.1.3 ก้านหน้า

12.1.4 ตา

12.1.5 หู

12.1.6 จมูก

12.1.7 ฟัน

12.1.8 คอ

12.2 ทรวงอก

12.2.1 อก

12.2.2 ท้อง

12.2.3 หลัง

12.3 แขน

12.3.1 ไม้

12.3.2 แขนตอนบน

12.3.3 ข้อมอก

12.3.4 แขนตอนล่าง

12.3.5 มือ

12.3.6 นิ้ว

12.4 ขา

- 12.4.1 เหว
|
- 12.4.2 ขาทอนบน
|
- 12.4.3 เชา
| |
- 12.4.4 ขาทอนล่าง
 ┘
- 12.4.5 เท้า
- 12.4.6 นิ้วเท้า

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุและสวัสดิศึกษา
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุและสวัสดิศึกษา

คำว่าอุบัติเหตุ (Accidents) มีผู้ให้ความหมายไว้มากมายหลายท่าน คือ พิชรา กาญจนารัตน์ (พิชรา กาญจนารัตน์ 2522 : 7) กล่าวว่า อุบัติเหตุ หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมิได้ตั้งใจและเหตุการณ์นั้นต้องทำให้บุคคลถึงแก่ความตาย บาดเจ็บหรือทรัพย์สินเสียหาย ซึ่งสอดคล้องกับความหมายที่ ฟอง เกิดแก้ว (ฟอง เกิดแก้ว 2525 : 3) กล่าวไว้คือ อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ใดก็ตามที่เกิดขึ้นโดยมิได้ตั้งใจหรือมิได้คาดคิดมาก่อน และเป็นผลทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกายของคนเราหรือเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน นอกจากนี้คณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ (คณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ 2526 : 7 - 1) ให้ความหมายว่า อุบัติเหตุ คือการขาดความสำนึกต่อความปลอดภัยและเป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ปรารถนาให้เกิดขึ้นแก่ตนเอง ครอบครัว ชุมชนมิตร เพื่อนร่วมงานหรือประชาชนทั่วไป เกิดขึ้นโดยไม่เจตนากระทำ แต่อาจจะกระทำโดยเสินเลอ ประมาท ขาดความรู้ ไม่มีสติ ควบคุม ระวังอ่อน เหน็ดเหนื่อยและง่วง

จากความหมายที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ขอบข่ายของอุบัติเหตุที่กว้างขวางมาก อุบัติเหตุอาจเกิดขึ้นแก่บุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทุกเวลาและทุกสถานที่ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน มักจะเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย เพราะอายุน้อย เป็นวัยที่รอบคอบน้อย ชุกชน ชาคความละเอียดรอบคอบเท่าที่ควร และเนื่องจากเด็กจะใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนวันหนึ่งประมาณ 5 - 6 ชั่วโมง ดังนั้นจะพบว่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับเด็กในวัยเรียนนี้ จะเกิดขึ้นมากในโรงเรียน (พัชรา กาญจนารักษ์ 2522 : 73) โดยอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นนั้น จะเกิดตามสถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนหลายแห่งด้วยกัน พอจะรวบรวมได้ดังนี้

1. โรงฝึกพลศึกษาหรือห้องพลศึกษาของโรงเรียน
2. สนามเด็กเล่น สนามกีฬาและห้องกีฬาในร่ม
3. บันได ระเบียงและมุมอาคารเรียน
4. ห้องเรียนและห้องประชุม
5. ห้องน้ำ ห้องส้วมและโรงอาหาร
6. ถนนในโรงเรียนใกล้สนามเด็กเล่น
7. โรงฝึกงานในโรงเรียน
8. ห้องทดลอง
9. ที่ทำงาน ห้องสมุด
10. ห้องพัสดุเก็บอุปกรณ์
11. สระว่ายน้ำในโรงเรียนหรือบ่อน้ำล้นคลองริมโรงเรียน (จรินทร์ ชานีรัตน์

2511 . 48 - 49)

ส่วนสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นในโรงเรียนนั้น ฟอง เกิดแก้ว (ฟอง เกิดแก้ว 2525 : 24) ได้กล่าวไว้ดังนี้คือ

1. สภาพแวดล้อมค่อนข้างจะเป็นอันตราย
2. การเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมและร่างกายที่ยังไม่เจริญสมบูรณ์ดี

3. การมีสุขนิสัยทางค่านสวัสดิภาพไม่ดี
4. การปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมไม่ดี
5. การขาดทักษะในการประกอบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง
6. การอ่อนเพลียทางค่านสมองและร่างกาย
7. การขาดความรู้ทั่วไปและความรู้เฉพาะ
8. ความไม่ระมัดระวังและความประมาท
9. ความเจ็บปวด
10. ทัศนคติที่ไม่ดีต่อเรื่องราวของสวัสดิภาพ

สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนนอกจากจะสืบเนื่องมาจากสาเหตุ 10 ประการดังกล่าว ยังอาจจะเกิดปัญหาเฉพาะส่วนบุคคลอีกด้วย เพราะโรงเรียนเป็นสถาบันที่บุคคลต่างมารวมกัน จึงสามารถทำให้เกิดอุบัติเหตุได้มากทั้งประเภทที่รุนแรงและไม่รุนแรง ดังนั้นชนิดของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในโรงเรียนจึงแบ่งได้เป็น 2 ชนิดใหญ่ ๆ คือ

1. อุบัติเหตุที่ร้ายแรง มักจะเกิดขึ้นได้เสมอถ้าขาดการป้องกันและความระมัดระวังอย่างแท้จริง เช่น การหกล้ม ซาหัก บาดแผลต่าง ๆ การตกลงจากอาคารเรียน การตกน้ำ การพลากพลั้งในการเล่นกีฬาจนล้ม หรือการโดนรถชนในขณะที่ข้ามถนนหน้าโรงเรียน เป็นต้น

2. อุบัติเหตุทั่วไป มักจะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ถึงแม้จะมีการระมัดระวังอย่างดีก็ตาม เช่น การเกิดบาดแผลต่าง ๆ เพราะถูกของมีคม การเป็นลมเพราะอากาศอบอ้าว ตลอดจนมีการล้มพลากในที่ต่าง ๆ (พอง เกิดแก้ว 2525 : 25) นอกจากนั้นยังมีผู้แบ่งชนิดของอุบัติเหตุในโรงเรียนออกเป็นดังนี้

1. การพลัดตกหกล้ม ลื่นล้ม ตกหลุม ตกขื่อ
2. การถูกของแหลมหรือของมีคม เช่น เข็ม อีฐ แก้ว ไม้ กระเบื้อง

3. เกิดอุบัติเหตุจากการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมกีฬา การทดลองทางวิทยาศาสตร์ และอุบัติเหตุจากกิจกรรมนันทนาการ การต่อสู้ระหว่างเพื่อน
4. อุบัติเหตุจากการสีกกรอน สลักหักพังของอาคารเรียนหรือการชำรุดทรุดโทรมของอาคาร ร้านค้า ต้นไม้ สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในโรงเรียน
5. อุบัติเหตุจากอัคคีภัย ไฟฟ้า ประปาและส้วมหรืออื่น ๆ อันมีเหตุมาจากการจัดสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนไม่เกี
6. อุบัติเหตุจากการจรรยาภายในบริเวณโรงเรียน
7. อุบัติเหตุเกิดจากการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์แห่งความปลอดภัยต่าง ๆ

(พัชรา กาญจนารัตน์ 2522 : 75)

จะเห็นได้ว่า ชนิด สิ่งที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุและสถานที่เกิดอุบัติเหตุก็ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ง่ายในทุกโอกาสและทุกสถานที่ โดยถ้าเราไม่เป็นผู้กระทำก็อาจมาจากการกระทำของผู้อื่น ดังนั้นโรงเรียนจะต้องมีนโยบายที่จะต้องขจัดและลดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นได้ง่ายนี้ ให้ลดน้อยลงมากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพก็คือ การจัดการป้องกันนั่นเอง โดยการจัดการป้องกันนี้จะก่อให้เกิดผลกระทบครอบคลุมไปถึงการป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นแล้วนี้ มิให้ลุกลามต่อไปในขณะที่ต้องติดตามผลของการเกิดอุบัติเหตุจนถึงที่สุดด้วย (ฟอง เกิดแก้ว 2525 : 25) เพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดการป้องกันอุบัติเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องศึกษาแนวคิดเบื้องต้นในการป้องกันอุบัติเหตุ ซึ่งในเรื่องนี้ (พัชรา กาญจนารัตน์ 2522 : 76) ได้กล่าวถึงแนวคิดเบื้องต้นในการป้องกันอุบัติเหตุไว้ดังนี้

1. อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นทั้งหมดเราสามารถขจัดได้ เนื่องจากเหตุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นย่อมมีสาเหตุมาก่อนและมักจะเกิดขึ้นจากผลของปลายเหตุนั้น จึงควรป้องกันสาเหตุเบื้องต้นเสียก่อน

2. การเน้นแนวทางที่จะทำให้คนมีการกระทำที่ปลอดภัยเป็นนิสัย ไม่ทำทายต่ออุบัติเหตุไม่เสี่ยงภัยอย่างไม่ฉลาด ต้องเคารพกฎหมายหรือข้อบังคับความปลอดภัย
3. การลดอุบัติเหตุให้ได้นั้น คนเราควรรับผิดชอบตนเองให้ดีกว่าก่อน เช่น มีการตรวจระมัดระวัง ไม่ประมาท เลินเล่อ เฉลอแฉอ
4. รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ตัดสินใจต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เหมาะสมรอบคอบ
5. ฝึกให้เป็นคนมีร่างกาย จิตใจสมบูรณ์ แข็งแรงมีประสิทธิภาพ
6. ความปลอดภัย ทำให้แต่ละบุคคลมีชีวิตสะดวกสบาย และสามารถเผชิญชีวิตโดยไม่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้น เช่น คนที่ชำนาญ มีความระมัดระวังมีการกระทำที่ถูกต้อง ผลที่ได้รับย่อมคุ้มค่าเสมอ
7. อุบัติเหตุทำความเสียหายให้กับทรัพย์สิน ร่างกายและเวลา
8. การป้องกันอุบัติเหตุ ควรรับผิดชอบร่วมกันทั้งบ้าน โรงเรียน ชุมชน และรัฐบาล

จะเห็นได้ว่า แนวคิดทั้ง 8 ประการนั้นล้วนเป็นสิ่งที่ช่วยป้องกันการอุบัติเหตุสัมฤทธิ์ผลมากขึ้น ในการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนนั้น ควรคำนึงถึงแนวคิดดังกล่าว แล้วจึงดำเนินการป้องกันไปตามสาเหตุหรือต้นกำเนิดของอุบัติเหตุเหล่านั้น ๆ ซึ่งก็ย่อมแตกต่างกันไปตามสถานที่ที่แตกต่างกันในเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนนี้ สุชาติ โสภประยูร (สุชาติ โสภประยูร 2525 : 105) กล่าวว่า การที่จะสร้างความปลอดภัยหรือสวัสดิภาพให้นักเรียน เพื่อมิให้ประสบอุบัติเหตุหรือเสี่ยงต่อภัยอันตรายต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนควรมีมาตรการในการป้องกันอุบัติเหตุหรือมีโปรแกรมสวัสดิภาพดังต่อไปนี้

1. จัดสิ่งแวดลอมต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียนให้ปลอดภัยและถูกสุขอนามัย เช่น จัดสิ่งแวดลอมและเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ภายในห้องเรียน ห้องอาหาร

ห้องพยาบาล ห้องประชุม โรงฝึกงาน ห้องวิทยาศาสตร์ สนามเด็กเล่น สนามกีฬา และอื่น ๆ ให้ปลอดภัยและไม่ล่อแหลมต่ออันตราย

2. จัดบริการความปลอดภัย

2.1 ดูแลความปลอดภัยในการเรียนและการเล่น รวมทั้งตรวจสอบ ความสึกหรอและแก้ไขความชำรุดทรุดโทรมของสิ่งต่าง ๆ อันอาจเกิดอันตรายขึ้นได้

2.2 ทดบ้ายประกาศเตือนให้ปฏิบัติหรือให้ระวังไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับ สิ่งที่ล่อแหลมต่ออันตรายต่าง ๆ ไว้ เพื่อเตือนใจนักเรียนอยู่เสมอ

2.3 จัดหาอุปกรณ์หรือเครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันและควบคุม อุบัติเหตุหรือภัยอันตรายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น มีเครื่องมือดับเพลิงเตรียมพร้อม อยู่เสมอ รวมทั้งวางแผนป้องกันไว้ล่วงหน้าด้วย โดยศึกษาจากบันทึกประจำวันของครูเวร และสถิติอุบัติเหตุของโรงเรียน

2.4 ตรวจตราสอดส่องไม่ให้นักเรียนนำวัตถุหรือสิ่งของที่อาจเกิดภัย หรืออันตรายเข้ามาในโรงเรียน เช่น วัตถุระเบิด อาวุธ ของมีคม เครื่องประดับ หรือของมีค่า

2.5 จัดบริการช่วยเหลือและให้การปฐมพยาบาล เมื่อเวลาเกิด อุบัติเหตุ

3. จัดสอนสวัสดิศึกษา โดยมุ่งสร้างให้นักเรียนมีสวัสดิศึกษาและสวัสดิปฏิบัติ ที่ดีในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน ดังนี้

3.1 สอนสวัสดิศึกษาในวิชาสุขศึกษาและวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2 แทรกสวัสดิศึกษาเข้าในกิจกรรมเสริมหลักสูตรทุกประเภท

3.3 จัดกิจกรรมพิเศษสำหรับสวัสดิศึกษาโดยเฉพาะ เช่น จัดนิทรรศการ จัดโถ้วาที่ จัดอภิปราย จัดประกวดคำขวัญ จัดตั้งชุมนุมสวัสดิศึกษาและจัดโครงการ รณรงค์เพื่อความปลอดภัย

นอกจากนี้ ฟอง เกิดแก้ว (ฟอง เกิดแก้ว 2525 : 27 - 29) ยังได้กล่าวถึงวิธีป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนไว้ดังนี้คือ

1. การจัดโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย เนื่องจากสถานที่ต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียนมีทั้งคุณและโทษแฝงอยู่ร่วมกัน และโทษที่มักเกิดขึ้นได้บ่อยและกับบุคคลทุกคนในโรงเรียนคือการเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็ตามล้วนเป็นเรื่องที่ต้องแก้ไข และเตรียมให้อยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัยตลอดเวลา โดยโรงเรียนนั้นควรจะต้องมีลักษณะดังนี้คือ

1.1 โรงเรียนนั้นจะต้องมีเนื้อที่ค่อนข้างกว้างขวาง อยู่ภายในรั้วรอบขอบชิดหรือจะแบ่งโรงเรียนออกจากถนนและส่วนอื่น ๆ ในบริเวณนั้นอย่างแท้จริง

1.2 บริเวณโรงเรียนจะกึ่งทางไกลจากโรงงานอุตสาหกรรม ทางรถไฟ ตลาด หรือชุมชนอื่น ๆ ที่จะเป็นอันตรายอย่างสำคัญต่อนักเรียนในการเดินทางและในการศึกษา

1.3 พื้นดินในโรงเรียนจะต้องเป็นที่ราบ ที่ไม่มีน้ำขังอยู่ตลอดเวลา และพื้นดินนั้นจะต้องไม่แข็งหรือลื่นรวมทั้งเป็นที่กว้างขวาง

1.4 ที่อาคารเรียนตลอดจนอาคารต่าง ๆ ในโรงเรียนต้องมีความแข็งแรง มั่นคง โดยได้รับการซ่อมแซมดูแลอยู่เสมอ นอกจากนี้ส่วนประกอบของตึกเรียนหรืออาคาร เช่น บันได ระเบียงหน้าต่าง ต้องมีความกว้างอย่างพอเพียง และเหมาะสมกับวัยของนักเรียนเช่นกัน

1.5 เครื่องใช้ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์ในการเรียนการสอน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ กระดานดำ ต้องมีอย่างพอเพียงอยู่ในสภาพเรียบร้อยและได้รับการดูแล และซ่อมแซมอยู่เสมอ

1.6 สระน้ำ โรงอาหาร สนามเด็กเล่น โรงยิม ห้องประชุมรวมทั้งห้องเรียนและห้องกิจกรรมต่าง ๆ ควรได้รับการตรวจตรา ซ่อมแซม ดูแล และหาทางป้องกันอุบัติเหตุอยู่เสมอ

1.7 โรงเรียนควรมีเครื่องมือป้องกันอัคคีภัยอย่างพอเพียง

1.8 มีทางระบายอากาศ แสงสว่างอย่างพอเพียงและเหมาะสม

1.9 โรงเรียนควรได้จัดแยกเนื้อที่ที่ใช้ทำกิจกรรมออกเป็นสัดส่วน เช่น แบ่งเนื้อที่ไว้สำหรับการจอดรถโดยเฉพาะหรืออาจจะแบ่งอาคารเรียนไว้ทางหนึ่ง

2. การวางแผนป้องกัน ได้แก่ การจัดการป้องกันตามสถานที่ต่าง ๆ ที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่นักเรียน รวมทั้งเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับอุบัติเหตุ อันอาจเกิดขึ้นได้จากการวางแผนป้องกันนี้อาจทำได้โดย

2.1 การจัดให้มีการตรวจสอบสภาพและอาคารต่าง ๆ ที่ผิดปกติของนักเรียนเป็นประจำ เพราะเราทราบแล้วว่า ความอ่อนแอทำให้อัตราของการเกิดอุบัติเหตุทวีจำนวนขึ้นได้ง่าย

2.2 การจัดตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ตลอดจนข้อห้าม เช่น ห้ามเข้าไปในบริเวณที่กำลังมีการก่อสร้างอาคาร บริเวณสระว่ายน้ำ หรืออาจจะตั้งเป็นข้อบังคับ มีให้นักเรียนกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่น่าจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นได้ เช่น การเล่นไล่จับตามระเบียบและตามบันได

2.3 การติดตั้งป้ายประกาศเกี่ยวกับความปลอดภัยตามสถานที่ที่คิดว่าค่อนข้างจะเป็นอันตรายต่อเด็ก เช่น บันไดชั้น ลงช้า ๆ เดินชิวช้า หรือสนามเล่น

3. การจัดทำแผนการทางด้านสวัสดิศึกษา จะเห็นได้ว่าเด็กในวัยเรียน เสี่ยงชีวิตเพราะประสบอุบัติเหตุมากกว่าจะเป็นเพราะอาการเจ็บป่วย ดังนั้นโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง ตลอดจนบุคคลทั่วไปจึงเริ่มเข้ามามีบทบาทในการป้องกันและช่วยเหลือ นักเรียนให้สามารถแยกตนออกไปจากอุบัติเหตุอันอาจเกิดขึ้นเท่าที่จะทำได้ เพราะโรงเรียนสามารถจะทำหน้าที่แตกต่างจากสถานอื่น ๆ ได้คือ นอกจากจะช่วยป้องกันแล้ว โรงเรียนยังสามารถจัดการศึกษาทางด้านนี้ขึ้น และควรให้บริการทั้ง 2 ด้านนี้สมดุลกัน เพราะเมื่อใดก็ตามที่โรงเรียนให้การป้องกันอย่างเต็มที่จนนักเรียนมิได้นำความรู้ที่ได้มา ไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะที่จะช่วยตนเองได้ เด็กนั้นก็อ่อนแอและช่วยตนเองไม่ได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

ในด้านอุบัติเหตุในโรงเรียนยังไม่ปรากฏว่ามีการวิจัยอย่างต่อเนื่อง เป็นกลุ่มก่อนในส่วนราชการใด นอกจากการวิจัยของคณาจารย์แพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นการวิจัยเฉพาะคนไข้ที่เข้ามารับการรักษาจากโรงพยาบาลนั้น ๆ ยังไม่กว้างขวางครอบคลุมประชากรทั้งประเทศ (คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ 2526 : 21 - 7) แต่จากการศึกษาค้นคว้าของผู้วิจัยพบว่า พอมุ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุในโรงเรียนดังนี้

ในปี พ.ศ. 2514 พริมเพรา ผลเจริญสุข (พริมเพรา ผลเจริญสุข 2514 : 4) ได้วิเคราะห์การบาดเจ็บในการเรียนพลศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา พบว่า ประมาทครึ่งหนึ่งของอุบัติเหตุเกิดจากการเล่นกีฬา และเมื่อวิเคราะห์ต่อไป พบว่า การเล่นกีฬาอาจจะได้รับบาดเจ็บต่าง ๆ กันคือ แผลลง เคล็ด (Sprain) เป็นการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นตามข้อต่าง ๆ เช่น ข้อเท้า ข้อศอก เป็นต้น กล้ามเนื้อฉีก (Strain) เกิดจากการยืดตัวมากเกินไปของกล้ามเนื้อ เพราะออกแรงมากเกินไปทำให้มีการฉีกขาดของใยกล้ามเนื้อ ศีรษะบาดเจ็บ (Head Injuries Fracture) กระดูกที่หักเป็นกระดูกแขนท่อนล่างและกระดูกไหปลาร้า บาดเจ็บภายใน (Internal Injuries) จะมีการจุกเสียดบริเวณหน้าท้องและตำแหน่งที่ถูกกระแทก ปวดหลัง (Back Pain) สาเหตุเกิดจากกล้ามเนื้อยึดตัวหรือถูกบีบอย่างแรง และบาดแผล (Wounds) เช่น การฟกช้ำ แผลถลอก เป็นต้น

และในปี พ.ศ. 2522 กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา (กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ 2522 : 6 - 11) ได้ทำการวิเคราะห์

อุบัติเหตุในวิทยาลัยพลศึกษาทั้งหมด 11 แห่ง พบว่ามีจำนวนอุบัติเหตุเกิดขึ้นถึง 523 ราย ในจำนวนนั้นพบว่าเป็นเพศชาย 424 เพศหญิง 99 คน เวลาที่เกิดอุบัติเหตุพบว่า เกิดในช่วงโมงเรียนจำนวน 415 คน และเกิดในเวลาพัก 108 คน จากการวิเคราะห์ ยังพบต่อไปอีกว่า ชนิดของอุบัติเหตุที่เกิดมากที่สุดคือ การหกล้ม มีจำนวนถึง 320 คน คิดเป็นร้อยละ 61.19 ส่วนสถานที่เกิดเหตุพบว่าหน้าอาคารเรียนเป็นสถานที่เกิด อุบัติเหตุมากที่สุดคือมีจำนวนถึง 112 คน คิดเป็นร้อยละ 21.24

ต่อมา นิภา มนูญปิรุ และคนอื่น ๆ (นิภา มนูญปิรุ และคนอื่น ๆ 2521 - 2522 : 109) ได้ทำการศึกษาเฉพาะกรณีเรื่องอุบัติเหตุในโรงเรียนเมื่อปี พ.ศ. 2521 - 2522 พบว่าชนิดของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนทั้งหมดเป็นส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 38 คือ หกล้ม และนักเรียนที่ได้รับอุบัติเหตุเหล่านั้นจะเกิดความพิการถึง ร้อยละ 2 ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พิพัฒน์ ชูวรเวช และ นพมาศ ชูวรเวช (พิพัฒน์ ชูวรเวช และ นพมาศ ชูวรเวช 2523 : ไม่มีเลขหน้า) ได้ทำการวิจัย เรื่องอุบัติเหตุในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่านักเรียนเกือบครึ่งหนึ่งของผู้ที่ได้รับ อุบัติเหตุ จะเป็นอุบัติเหตุจากการพลัดตกหกล้มในอัตราร้อยละ 49.9 รองลงมาคือ ถูกของมีคมบาดในอัตราร้อยละ 16.2 และเหยียบของมีคมในอัตราร้อยละ 10.2 นอกจากนั้นก็เป็นอุบัติเหตุจากการชกต่อย ขว้างปา ทำร้ายร่างกาย สิ่งก่อสร้างหรือ อุปกรณ์ในโรงเรียน อัตราการเกิดอุบัติเหตุในนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง โดยเฉลี่ยประมาณ 2 เท่า จากการที่เกิดอุบัติเหตุมากที่สุดคือ เดือนแรกของภาคเรียนนั้น ๆ และฤดูฝน

แต่จากการศึกษาสภาพสวัสดิศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 7 และ 8 ของกองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา (กองส่งเสริมพลศึกษา และสุขภาพ 2524 : 21) ปรากฏว่าลักษณะของอุบัติเหตุที่นักเรียนประสบเป็น ส่วนใหญ่คือ วิ่งชนกันในอัตราร้อยละ 81.2 รองลงมาคือลื่นหกล้ม และในปี พ.ศ. 2525 กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา (กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ

2525 : 51) ได้ทำการวิจัยสภาพสวัสดิศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาอีกครั้ง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนในเขตภาคกลาง คือเขตการศึกษา 1 5 6 และ 12 ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับการวิจัยสภาพสวัสดิศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาเขตการศึกษา 7 และ 8 พบว่าลักษณะของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนส่วนใหญ่จะเกิดจากการเดินหรือวิ่งชนกันถึงร้อยละ 72 สิ้นหล่นถึงร้อยละ 53 และอุบัติเหตุจากการเล่นกีฬาถึงร้อยละ 42

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุในโรงเรียนประถมศึกษาภายในประเทศสรุปได้ว่า อุบัติเหตุจะเกิดขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นจำนวนมาก ชนิดของอุบัติเหตุที่พบมากที่สุดคือ การพลัดตกหกล้ม และการวิ่งชนกัน อุบัติเหตุจะเกิดขึ้นกับนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง ส่วนมากจะเกิดในเกื่อนแรกของภาคเรียนและฤดูฝน ซึ่งจะเห็นว่าอุบัติเหตุเหล่านี้สามารถป้องกันได้ ถ้าทางโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องมีข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเพียงพอและมีความสนใจอย่างจริงจังในการป้องกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

ในปี ค.ศ. 1951 คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ 2522 : 1 อ้างอิงมาจาก National Safety Council. 1951 n.d.) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอุบัติเหตุในโรงเรียน พบว่ามีผู้ประสบอุบัติเหตุมากกว่าหนึ่งล้านเก้าแสนคน และพบว่าส่วนใหญ่เป็นอุบัติเหตุเกิดจากสนามมากที่สุด เนื่องจากการเล่นกีฬาและอื่น ๆ ดังนี้คือ

1. พลัดตกหกล้ม สิ้นหล่น ตกหลุม ตกบ่อ สาเหตุนี้เกิดขึ้นบ่อยกับเด็กเล็ก และผู้ที่เล่นกีฬาในสนามประเภทฟุตบอล เป็นต้น
2. การถูกของแหลมมีคม เช่น เฟอร์นิเจอร์ที่หลงเหลืออยู่บนพื้นสนาม เสนกั่ว เสนไม้ต่าง ๆ

3. อุบัติเหตุจากอัคคีภัย ไฟฟ้า ประปา ส้วมและการจัดสุขาภิบาลต่าง ๆ ของทางโรงเรียนไม่ดี

4. อุบัติเหตุจากการเรียนการสอน เช่น การทดลองต่าง ๆ ทางวิทยาศาสตร์ กิจกรรมนันทนาการ

ต่อมา เฮส (พัชรา กาญจนารัตน์ 2522 : 74 อ้างอิงมาจาก Hase. 1953 n.d.) ได้วิจัยอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในโรงเรียนที่เมืองนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1953 พบว่าอุบัติเหตุในรอบปี เกิดมากในเดือนพฤษภาคม และกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นเดือนที่มีอากาศหนาวเย็น เด็ก ๆ เล่นกันบนอาคารเรียน เป็นส่วนมาก และลักษณะร่างกายที่บาดเจ็บคือที่ศีรษะร้อยละ 57 แขนและมือร้อยละ 23 ขาและเท้าร้อยละ 17 ลำตัวร้อยละ 3 เพศชายมากกว่าเพศหญิง 2 เท่า และในรอบวันมักจะเกิดเวลาเที่ยง ซึ่งเด็ก ๆ พักกลางวันมากที่สุด จากนั้นก็เป็นตอนเช้า บ่าย ตามลำดับ ตอนเย็นก็มีบ้างแต่น้อย

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุในโรงเรียนของต่างประเทศ สรุปได้ว่า นักเรียนจะประสบอุบัติเหตุในโรงเรียนเป็นจำนวนมาก สถานที่เกิดเหตุมากที่สุดคือสนามโรงเรียน ชนิดของอุบัติเหตุที่เกิดมากที่สุดคือ พลัดตก หกล้ม จะพบว่าผลการวิจัยของต่างประเทศนั้นสอดคล้องกับผลการวิจัยภายในประเทศ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่มีผู้บริหารเข้ารับการอบรมตามโครงการสัมมนาครู ผู้บริหาร เกี่ยวกับสวัสดิศึกษาในโรงเรียน ของกรมส่งเสริมผลศึกษาและสุขภาพ กรมผลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2526 จำนวน 61 โรงเรียน ซึ่งมีเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. เป็นนักเรียนที่มีผู้บริหารโรงเรียน ได้เข้ารับการอบรมตามโครงการสัมมนาครู ผู้บริหาร เกี่ยวกับสวัสดิศึกษาในโรงเรียน ของกรมส่งเสริมผลศึกษาและสุขภาพ กรมผลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา 2526

2. เป็นนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่ผู้บริหารให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามแบบรายงานอุบัติเหตของสถานศึกษา ของงานสวัสดิศึกษา กรมส่งเสริมผลศึกษาและสุขภาพ กรมผลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

3. เป็นข้อมูลที่สมบูรณ์ตามแบบรายงานอุบัติเหตของสถานศึกษา งานสวัสดิศึกษา กรมส่งเสริมผลศึกษาและสุขภาพ กรมผลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

หลังจากพิจารณาตามเกณฑ์ดังกล่าว ปรากฏว่าได้โรงเรียนทั้งสิ้น จำนวน 34 โรงเรียน รวมเป็นจำนวนนักเรียนทั้งหมด 31,651 คน ดังตารางดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนโรงเรียนและนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เลขที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน
1	สุเทวใหม่	651
2	วัดคอนเมือง	1,638
3	วัดหัวลาโพง	554
4	วัดบางบอน	503
5	วัดเทพลีลา	1,754
6	วัดทัศนารุณสุนทริการาม	878
7	วัดสัมณานิมนต์บริหาร	256
8	ลำภูริพวง	80
9	วัดคงมุลเหล็ก	502
10	วัดทองโน	372
11	คลองทวิวัฒนา	547
12	แสงหิรัญวิทยา	82
13	ลำสาดี	634
14	วัดสุทนต์สะอาด	310
15	วัดปทุมคงคา	481
16	วัดอาวสุวิกลิตาราม	233
17	ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา	871
18	คลองหลวงแพ่ง	153
19	วัดแก้วแจ่มฟ้า	291
20	หัวหมาก	248

ตาราง 1 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน
21	วัดโสมนัส	839
22	ประดมนนทรี	1,747
23	วัดพลับพลาชัย	1,603
24	ประดมบางแค	1,527
25	คาราคาม	1,800
26	วัดนาคปรก	1,086
27	อนุบาลพิบูลเวศน์	1,598
28	วัดอุทัยธาราม	1,017
29	สายน้ำทิพย์	1,807
30	บางบัว	1,666
31	วัดหงส์รัตนาราม	1,982
32	ทุ่งมหาเมฆ	1,599
33	พิบูลอุปถัมภ์	2,324
34	วัดมหาบุศย์	1,018
	รวม	31,651 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบรายงานอุบัติเหตุของสถานศึกษา งานสวัสดิศึกษา กองส่งเสริมผลึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ดังรายละเอียดอยู่ในภาคผนวก

แบบรายงานอุบัติเหตุของสถานศึกษา ประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแบบ ปลายเปิด โดยให้ผู้กรอกเติมข้อความในแบบสอบถาม และลักษณะแบบเลือกตอบ โดยให้ ผู้ตอบชี้ค ✓ ลงใน ☐ แบบสอบถามทั้งหมดมี 9 หัวข้อ

ตัวอย่างแบบรายงานอุบัติเหตุของสถานศึกษา

1. ผู้ประสบอุบัติเหตุชื่อ.....
 ชั้น... ..อายุ.....ปี เพศ.. ..
2. วันและเวลาเกิดอุบัติเหตุ วัน.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.
3. เหตุเกิดระหว่างกิจกรรม ☐ ในการควบคุมของครู
☐ นอกการควบคุมของครู
4. สถานที่เกิดอุบัติเหตุ

☐ สนามกีฬา	☐ สนามเล่น	☐ ห้องอาหาร
☐ ห้องเรียน	☐ ห้องพลศึกษา	☐ ระเบียง
☐ ห้องน้ำ	☐ ห้องปฏิบัติการ	☐ โรงฝึกงาน
☐ โถงบันได	☐ รถนักเรียน	☐ ไปกลับโรงเรียน
☐ อื่น ๆ คือ.....		

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบรายงานอุบัติเหตุนอกสถานศึกษา งานสวัสดิศึกษา กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จากโรงเรียนที่ผู้บริหารรายงานมายัง งานสวัสดิศึกษา กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับมาแจกนับ (Tally) แล้วนำไปหาค่าร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเรียงตามลำดับดังนี้

1. หาคำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุของนักเรียนแยกตามระดับชั้นเรียน
2. หาคำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุของนักเรียน แยกตามเพศของนักเรียน
3. หาคำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุของนักเรียน แยกตามภาคเรียน
4. หาคำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุของนักเรียน แยกตามช่วงเวลา

เช้า กลางวัน และเย็น

5. หาคำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุของนักเรียน แยกตามสถานที่เกิด

อุบัติเหตุ

6. หาคำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุของนักเรียน ที่มีสาเหตุมาจากมนุษย์
7. หาคำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุของนักเรียน ที่มีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อม
8. หาคำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุของนักเรียน แยกตามชนิดของอุบัติเหตุ
9. หาคำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุของนักเรียน แยกตามลักษณะความ

บาดเจ็บ

10. หาคำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุของนักเรียน ที่เกิดตามส่วนต่าง ๆ

ของร่างกาย

11. หาคำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุของนักเรียน ที่เกิดบริเวณศีรษะ
12. หาคำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุของนักเรียน ที่เกิดบริเวณทรวงอก
13. หาคำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุของนักเรียน ที่เกิดบริเวณแขน
14. หาคำร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุของนักเรียน ที่เกิดบริเวณขา

ตาราง 2 ค่าร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ แยกตามชั้นของนักเรียนเมื่อเทียบกับ
ประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน

ชั้นเรียน	จำนวนนักเรียนที่เกิดอุบัติเหตุ		ร้อยละ
ป.1 - ป.2	247	62	.78
ป.3 - ป.4	191	42	.60
ป.5 - ป.6	163	41	.51
รวม	601	150	1.89

จากตาราง 2 แสดงว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 เกิดอุบัติเหตุ ร้อยละ .78 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 เกิดอุบัติเหตุร้อยละ .60 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 เกิดอุบัติเหตุร้อยละ .51 เมื่อคิดรวมนักเรียนทั้งหมดตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 เกิดอุบัติเหตุร้อยละ 1.89

ตาราง 3 ค่าร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ แยกตามเพศของนักเรียนเมื่อเทียบกับ
ประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน

เพศของนักเรียน	จำนวนนักเรียนที่เกิดอุบัติเหตุ		ร้อยละ
ชาย	401	102	1.26
หญิง	200	48	0.63
รวม	601	150	1.89

จากตาราง 3 แสดงว่านักเรียนชายเกิดอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 1.26
นักเรียนหญิงเกิดอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 0.63

ตาราง 4 ค่าร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ แยกตามภาคเรียนของนักเรียนเมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน

ภาคเรียน	นักเรียน	จำนวนนักเรียนที่เกิดอุบัติเหตุ	ร้อยละ
ภาคเรียนที่ 1	ออกสอบ	370 45	1.19
ภาคเรียนที่ 2	เข้าสอบ	222 55	0.70
รวม		601 150 /	1.89

จากตาราง 4 แสดงว่าภาคเรียนที่ 1 มีนักเรียนเกิดอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 1.19 ภาคเรียนที่ 2 มีนักเรียนเกิดอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 0.70

ตาราง 5 ค่าร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ แยกตามช่วงเวลาของนักเรียนเมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน

ช่วงเวลา	จำนวนนักเรียนที่เกิดอุบัติเหตุ		ร้อยละ
เช้า	214	54	.68
กลางวัน	224	56	.70
เย็น	163	40	.51
รวม	601	150	1.89

จากตาราง 5 แสดงว่าช่วงเวลาเช้า มีนักเรียนเกิดอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ .68 ช่วงเวลากลางวัน มีนักเรียนเกิดอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ .70 และช่วงเวลาเย็น มีนักเรียนเกิดอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ .51

ตาราง 6 ค่าร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ แยกตามสถานที่ที่เกิดอุบัติเหตุของนักเรียน
เมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน

สถานที่เกิดอุบัติเหตุ	จำนวนนักเรียนที่เกิดอุบัติเหตุ		ร้อยละ
สนามกีฬา	38	9	.12
สนามเล่น	171	42	.54
ห้องอาหาร	11	3	.03
ห้องเรียน	191	47	.60
ห้องพลศึกษา	10	3	.03
ระเบียง	54	13	.17
ห้องน้ำ	11	3	.03
ห้องปฏิบัติการ	9	2	.03
โรงฝึกงาน	9	2	.03
โถงบันได	23	6	.07
รถนักเรียน	-	-	-
ไป-กลับโรงเรียน	27	7	.09
อื่น ๆ	47	12	.15
รวม	601	150	1.89

จากตาราง 6 แสดงว่านักเรียนเกิดอุบัติเหตุตามสถานที่ต่าง ๆ ได้แก่ สนามกีฬา คิดเป็นร้อยละ .12 สนามเล่น คิดเป็นร้อยละ .54 ห้องอาหาร คิดเป็นร้อยละ .03 ห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ .60 ห้องพลศึกษา คิดเป็นร้อยละ .03 ระเบียง คิดเป็นร้อยละ .17 ห้องน้ำ คิดเป็นร้อยละ .03 ห้องปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ .03 โรงฝึกงานคิดเป็นร้อยละ .03 โถงบันได คิดเป็นร้อยละ .07 รถนักเรียนคิดเป็น ร้อยละ 0 ไป-กลับโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ .09 อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ .15

ตาราง 7 ค่าร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุที่มีสาเหตุมาจากมนุษย์ ของนักเรียนเมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน

สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุมาจากมนุษย์	จำนวนนักเรียนที่เกิดอุบัติเหตุ			ร้อยละ
กีฬา	24	✓		.08
เหนื่อยอ่อน	7	2		.02
การต่อสู้	8	=		.02
การหยอกเย้า	78	1	22	.25
ขาดการฝึกอบรม	6	1	2	.02
วิ่ง	170	47		.54
เหม่อใจลอย	53	14	15	.17
ละเมิดกฎ	26	✓		.08
นักเรียนด้วยกัน	144	4	10	.45
อื่น ๆ	22	5	6	.07
รวม	538	110		1.70

จากตาราง 7 แสดงว่านักเรียนเกิดอุบัติเหตุ โดยมีสาเหตุมาจากมนุษย์ ได้แก่ กีฬา คิดเป็นร้อยละ .08 เหนื่อยอ่อน คิดเป็นร้อยละ .02 การต่อสู้ คิดเป็นร้อยละ .02 การหยอกเย้า คิดเป็นร้อยละ .25 ขาดการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ .02 วิ่ง คิดเป็นร้อยละ .54 เหม่อใจลอย คิดเป็นร้อยละ .17 ละเมิดกฎ คิดเป็นร้อยละ .08 นักเรียนด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ .45 อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ .07

ตาราง 8 ค่าร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ ที่มีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมของนักเรียน
เมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน

สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุจากสิ่งแวดล้อม	จำนวนนักเรียนที่เกิดอุบัติเหตุ		ร้อยละ
เบียดเสียด	11	4	.03
หน้าต่าง	11	4	.03
ประตู	19	6	.06
กอกน้ำ	2	1	.01
เครื่องมือ	17	6	.05
พื้น	102	34	.32
แสงสว่าง	-	-	-
ไม่มีราวจับ	-	-	-
อากาศ	-	-	-
✓ สัตว์ แมลง	4	2 1	.01
ไฟฟ้า	-	-	-
ไฟ	-	-	-
แก๊ส	-	-	-
ของแหลม	34	11	.11
อุปกรณ์การเล่น	22	4	.07
อุปกรณ์การเรียน	65	21 22	.21
อุปกรณ์โรงเรียน	55	13	.17

ตาราง 8 (ต่อ)

สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุจากสิ่งแวดลอม	จำนวนนักเรียนที่เกิดอุบัติเหตุ	ร้อยละ
รถ	11 4	.03
ของแข็ง	78 26	.25
อื่น ๆ	16 5	.05
รวม	447 150	1.41

จากตาราง 8 แสดงว่านักเรียนเกิดอุบัติเหตุโดยมีสาเหตุมาจากสิ่งแวดลอม ได้แก่ เบียดเสียด คิดเป็นร้อยละ .03 หน้าตาง คิดเป็นร้อยละ .03 ประตู คิดเป็นร้อยละ .06 ก้อนน้ำ กัดเป็นร้อยละ .01 เครื่องมือ คิดเป็นร้อยละ .05 พื้น คิดเป็นร้อยละ .32 แสงสว่าง กัดเป็นร้อยละ 0 ไม่มีราวจับ คิดเป็นร้อยละ 0 อากาศ คิดเป็นร้อยละ 0 ดั้ว แผลง คิดเป็นร้อยละ .01 ไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 0 ไฟ คิดเป็นร้อยละ 0 แก๊ส คิดเป็นร้อยละ 0 ของแหลม คิดเป็นร้อยละ .11 อุปกรณ์การเล่น คิดเป็นร้อยละ .07 อุปกรณ์การเรียน คิดเป็นร้อยละ .21 อุปกรณ์โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ .17 รถ คิดเป็นร้อยละ .03 ของแข็ง กัดเป็นร้อยละ .25 อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ .05

ตาราง 9 ค่าร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ แยกตามชนิดของอุบัติเหตุของนักเรียน
เมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน

ชนิดของอุบัติเหตุ	จำนวนนักเรียนที่เกิดอุบัติเหตุ			ร้อยละ
พลัดตกหกล้ม	238	58	59	.75
เครื่องมือ	50	12		.16
กระแสไฟฟ้า	-	-		-
อาวุธ	4	2	1	.01
สารเป็นพิษ	-	-		-
วัตถุเขว้างกาย	19	4	5	.06
ความร้อนจนระเบิด	-	-		-
สัตว์ทำร้าย	4	2	1	.01
จมน้ำ	-	-		-
ถูกรถชน	7	4	2	.02
ถูกวัตถุอื่น ๆ	102	4	25	.32
เล่นกัน	153	28	39	.48
อื่น ๆ	24	6	1	.08
รวม	601	10		1.89

จากตาราง 9 แสดงว่านักเรียนเกิดอุบัติเหตุ แยกตามชนิดของอุบัติเหตุ
 ได้แก่ พลัดตกหกล้ม คิดเป็นร้อยละ .75 เครื่องมือ คิดเป็นร้อยละ .16 กระแสไฟฟ้า
 คิดเป็นร้อยละ 0 อาวุธ คิดเป็นร้อยละ .01 สารเป็นพิษ คิดเป็นร้อยละ 0
 วัตถุเข้าร่างกาย คิดเป็นร้อยละ .06 ความร้อนจนระเบิด คิดเป็นร้อยละ 0
 สัตว์ทาราย คิดเป็นร้อยละ .01 จมน้ำ คิดเป็นร้อยละ 0 ถูกรถชน คิดเป็นร้อยละ
 .02 ถูกวัตถุอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ .32 เล่นกัน คิดเป็นร้อยละ .48 อื่น ๆ
 คิดเป็นร้อยละ 08

ตาราง 10 ร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ แยกตามลักษณะของความบาดเจ็บของ
นักเรียนเมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน

ลักษณะของความบาดเจ็บ	จำนวนนักเรียนที่เกิดอุบัติเหตุ	ร้อยละ
ไหม้	2	.01
ฉลอก	94	.30
ซ้ำ	35	.11
ฉีกขาด	96	.30
แผลตัก	80	.25
แผลแตก	214	.68
แผลถูกแทง (ลี้ก)	37	.12
แผลถูกยิง	-	-
เคล็ดขัดยอก	23	.07
กระดูกเคลื่อน	5	.01
กระดูกหัก	25	.08
เพลียเหนื่อยอ่อน	5	.01
เป็นลม	12	.04
ตาย	-	-
รวม	628	1.98

จากตาราง 10 แสดงว่านักเรียนเกิดอุบัติเหตุ แยกตามลักษณะความบาดเจ็บ
 ได้แก่ ไขว้ คิดเป็นร้อยละ .01 จอออก ถิกเป็นร้อยละ .30 ข้ำ คิดเป็นร้อยละ .11
 นึกขาด คิดเป็นร้อยละ .30 แผลคัต คิดเป็นร้อยละ .25 แผลแตก คิดเป็นร้อยละ
 .68 แผลถูกแทง (ลึก) คิดเป็นร้อยละ .12 แผลถูกยิง คิดเป็นร้อยละ 0
 เกล็ดชัดยอก คิดเป็นร้อยละ .07 กระดูกเคลื่อน คิดเป็นร้อยละ .01 กระดูกหัก
 คิดเป็นร้อยละ .04 ตาย คิดเป็นร้อยละ 0

ตาราง 11 ค่าร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ ที่เกิดตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
 ของนักเรียนเมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน

ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย	จำนวนนักเรียนที่เกิดอุบัติเหตุ	ร้อยละ
ศีรษะ	287	.90
ทรวงอก	9	.03
แขน	169	.53
ขา	151	.48
รวม	616	1.94

จากตาราง 11 แสดงว่านักเรียนเกิดอุบัติเหตุ แยกตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้แก่ ศีรษะ คิดเป็นร้อยละ .90 ทรวงอก คิดเป็นร้อยละ .03 แขน คิดเป็นร้อยละ .53 ขา คิดเป็นร้อยละ .48

ตาราง 12 ค่าร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ ที่เกิดบริเวณกีระมะ ของนักเรียนเมื่อ
เทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน

อุบัติเหตุที่เกิดบริเวณกีระมะ	จำนวนนักเรียนที่เกิดอุบัติเหตุ	ร้อยละ
หนังหุ้ม	41	.13
ด้านหลัง	42	.13
ด้านหน้า	120	.38
ตา	26	.08
หู	9	.03
จมูก	11	.03
ฟัน	24	.08
คอ	14	.04
รวม	287	.90

จากตาราง 12 แสดงว่านักเรียนเกิดอุบัติเหตุบริเวณกีระมะ ได้แก่
หนังหุ้ม คิดเป็นร้อยละ 13 ด้านหลัง คิดเป็นร้อยละ .13 ด้านหน้า คิดเป็นร้อยละ
.38 ตา คิดเป็นร้อยละ .08 หู คิดเป็นร้อยละ .03 จมูก คิดเป็นร้อยละ .03
ฟัน คิดเป็นร้อยละ .08 คอ คิดเป็นร้อยละ .04

ตาราง 13 ค่าร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ ที่เกิดบริเวณทรวงอก ของนักเรียน
เมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน

อุบัติเหตุที่เกิดบริเวณทรวงอก	จำนวนนักเรียนที่เกิดอุบัติเหตุ	ร้อยละ
อก	5	.01
ท้อง	2	.01
หลัง	2	.01
รวม	9	.03

จากตาราง 13 แสดงว่านักเรียนที่เกิดอุบัติเหตุบริเวณทรวงอก ได้แก่
อก คิดเป็นร้อยละ .01 ท้อง คิดเป็นร้อยละ .01 หลัง คิดเป็นร้อยละ .01

ตาราง 14 ค่าร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุ บริเวณแขนของนักเรียนเมื่อเทียบกับ
ประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน

อุบัติเหตุที่เกิดบริเวณแขน	จำนวนนักเรียนที่เกิดอุบัติเหตุ	ร้อยละ
เบา	7	.02
แขนท่อนบน	19	.06
ข้อศอก	23	.07
แขนท่อนล่าง	24	.08
มือ	28	.09
นิ้ว	68	.21
รวม	179	.53

จากตาราง 14 แสดงว่านักเรียนเกิดอุบัติเหตุบริเวณแขน ได้แก่ เบา
คิดเป็นร้อยละ .02 แขนท่อนบน คิดเป็นร้อยละ .06 ข้อศอก คิดเป็นร้อยละ .07
แขนท่อนล่าง คิดเป็นร้อยละ .08 มือ คิดเป็นร้อยละ .09 นิ้ว คิดเป็นร้อยละ .21

ตาราง 15 ค่าร้อยละของการเกิดอุบัติเหตุบริเวณขาของนักเรียนเมื่อเทียบกับ
ประชากรทั้งหมด จำนวน 31,651 คน

อุบัติเหตุที่เกิดบริเวณขา	จำนวนนักเรียนที่เกิดอุบัติเหตุ	ร้อยละ
เอว	-	-
ขาตอนบน	8	.03
ขา	55	.17
ขาตอนล่าง	24	.08
เท้า	54	.17
นิ้วเท้า	10	.03
รวม	151	.48

จากตาราง 15 แสดงว่านักเรียนเกิดอุบัติเหตุบริเวณขา ได้แก่ เอว คิดเป็นร้อยละ 0 ขาตอนบน คิดเป็นร้อยละ .03 ข่า คิดเป็นร้อยละ .07 ขาตอนล่าง คิดเป็นร้อยละ .08 เท้า คิดเป็นร้อยละ .17 นิ้วเท้า คิดเป็นร้อยละ .03

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษากิจกรรมที่เกิดขึ้นของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2526 ซึ่งสรุปขึ้นและผลของการศึกษาค้นคว้า
ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นตามชั้นเรียน
2. ศึกษาอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นตามเพศของนักเรียน
3. ศึกษาอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นตามภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2
4. ศึกษาอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นตามช่วงเวลา เช้า กลางวันและเย็น
5. ศึกษาอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นตามสถานที่ต่าง ๆ
6. ศึกษาอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากสาเหตุต่าง ๆ
7. ศึกษาอุบัติเหตุชนิดต่าง ๆ
8. ศึกษาอุบัติเหตุตามลักษณะของความบาดเจ็บ
9. ศึกษาอุบัติเหตุตามส่วนของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จากโรงเรียน
ที่ผู้บริหารโรงเรียนเข้ารับการอบรม ตามโครงการสัมมนา ครู ผู้บริหาร เกี่ยวกับ

สวัสดิศึกษาในโรงเรียนของกองส่งเสริมผลึกษาและสุขภาพ กรมผลึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา 2526 จำนวน 34 โรงเรียน รวมเป็นนักเรียน
ทั้งสิ้น 31,651 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบรายงานอุบัติเหตุของ
สถานศึกษา งานสวัสดิศึกษา กองส่งเสริมผลึกษาและสุขภาพ กรมผลึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2526

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบรายงานอุบัติเหตุของสถานศึกษา งานสวัสดิศึกษา
กองส่งเสริมผลึกษาและสุขภาพ กรมผลึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในโรงเรียนที่
ผู้บริหารรายงานมายังกองส่งเสริมผลึกษาและสุขภาพ กรมผลึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาแจกนับ (Tally)
แล้วนำไปหาค่าร้อยละ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด คิดเป็น
ร้อยละ .78 รองลงมาคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 คิดเป็นร้อยละ .60
และที่เกิดอุบัติเหตุที่น้อยที่สุด คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 คิดเป็นร้อยละ .51
2. นักเรียนเพศชายเกิดอุบัติเหตุ กิดเป็นร้อยละ 1.26 นักเรียนเพศหญิง
คิดเป็นร้อยละ .63

3. ภาคเรียนที่ 1 เกิดอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 1.19 และภาคเรียนที่ 2 คิดเป็นร้อยละ .70

4. ช่วงเวลากลางวัน เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ .70
รองลงมาก็คือช่วงเวลาเช้า คิดเป็นร้อยละ .68 และช่วงเวลาเย็นเกิดน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ .51

5. สถานที่เกิดอุบัติเหตุมากที่สุดคือห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ .60
รองลงมาก็คือสนามเล่น คิดเป็นร้อยละ .54 และสถานที่เกิดอุบัติเหตุที่น้อยที่สุดคือ
ห้องอาหาร ห้องพลศึกษา ห้องน้ำ ห้องปฏิบัติการและโรงฝึกงาน คิดเป็นร้อยละ .03

6. สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุที่มีสาเหตุมาจากมนุษย์มากที่สุดคือ การวิ่ง
คิดเป็นร้อยละ .54 รองลงมาก็คือ เกิดจากนักเรียนด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ .40
และที่น้อยที่สุดคือ ความเหนื่อยอ่อน การต่อสู้และขาดการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ .02

7. สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุที่มีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมมากที่สุดคือ
พื้น คิดเป็นร้อยละ .32 รองลงมาก็คือของแข็ง คิดเป็นร้อยละ .25 และที่น้อยที่สุด
คือเกิดจากก๊อกน้ำและสัตว์ แมลง คิดเป็นร้อยละ .01

8. ชนิดของอุบัติเหตุที่เกิดมากที่สุดคือพลัดตกหกล้ม คิดเป็นร้อยละ .75
รองลงมาก็คือ การเล่นกัน คิดเป็นร้อยละ .48 และน้อยที่สุดคือเกิดจากอาวุธและสัตว์
ทำร้าย คิดเป็นร้อยละ .01

9. ลักษณะของความบาดเจ็บที่พบมากที่สุดคือแผลแตก คิดเป็นร้อยละ .68
รองลงมาก็คือแผลฉีกขาด คิดเป็นร้อยละ .30 และที่พบน้อยที่สุดคือ แผลไหม้ คิดเป็น
ร้อยละ .01

10. ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่ได้รับอุบัติเหตุมากที่สุดคือ กีบระ คิดเป็น
ร้อยละ .90 รองลงมาก็คือแขน คิดเป็นร้อยละ .53 และที่น้อยที่สุดคือทรวงอก
คิดเป็นร้อยละ .03

11. บริเวณศีรษะที่เกิดอุบัติเหตุมากที่สุดคือด้านหน้า คิดเป็นร้อยละ .38
 รองลงมาคือด้านหลังและหนังศีรษะ คิดเป็นร้อยละ .13 และที่น้อยที่สุดคือจมูก หู
 คิดเป็นร้อยละ .03
12. บริเวณทรวงอกที่เกิดอุบัติเหตุพบว่า ออก ท้อง และหลัง เกิดพอ ๆ กัน
 คิดเป็นร้อยละ .01
13. บริเวณของแขนที่เกิดอุบัติเหตุมากที่สุดคือนิ้วมือ คิดเป็นร้อยละ .21
 รองลงมาคือมือ คิดเป็นร้อยละ .09 และที่น้อยที่สุดคือข้อมือ คิดเป็นร้อยละ .02
14. บริเวณขาที่เกิดอุบัติเหตุมากที่สุดคือเข่าและเท้า คิดเป็นร้อยละ .17
 รองลงมาคือขาท่อนล่าง คิดเป็นร้อยละ .08 และที่น้อยที่สุดคือขาท่อนบนและนิ้วเท้า
 คิดเป็นร้อยละ .03

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลที่ได้กับประชากรในการศึกษาค้นคว้า
 ครั้งนี้ ดังนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด คิดเป็น
 ร้อยละ .78 ของประชากรทั้งหมด รองลงมาคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4
 คิดเป็นร้อยละ .60 ของประชากรทั้งหมด และที่เกิดอุบัติเหตุที่น้อยที่สุดคือนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 คิดเป็นร้อยละ .51 ของประชากรทั้งหมด นั่นก็แสดงว่า
 การเกิดอุบัติเหตุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 มีมากกว่าชั้นอื่น ๆ อาจจะ
 เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 นั้นเป็นเด็กเล็กเพิ่งเข้าเรียน
 ใหม่ ๆ เด็กอาจจะไม่คุ้นเคยกับสถานที่ การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ

และข้อบังคับของโรงเรียน นักเรียนยังทำไ้ไม่คืนัก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ
 สุชา จันทน์เอม และ สุรางค์ จันทน์เอม (สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม
 2520 : 29) กล่าวว่า เด็กวัยนี้มีพลังงานมากจึงไม่อยู่นิ่ง ชอบทำกิจกรรมและ
 ทำอย่างรวดเร็ว ไม่ใคร่ใช้ความระมัดระวังมากนัก ทำให้ประสพอุบัติเหตุบ่อย ๆ
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 เป็นอันดับรองลงมานั้น เพราะว่าลักษณะ
 นิสัยของนักเรียนในระดับนี้มีความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม กฎระเบียบ ข้อบังคับ
 ข้อห้ามของโรงเรียนได้คึกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 และมีภาวะการ
 ควบคุมตัวเองได้คึกมากขึ้น จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยลง สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6
 นั้น เกิดอุบัติเหตุบ่อยที่สุดนั้น ก็เพราะว่าลักษณะของเด็กสามารถควบคุมตัวเองได้คึก
 และมีความเคยชินต่อสภาพแวดล้อม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับได้เป็นอย่างดีและมีวุฒิภาวะ
 ทางร่างกาย อารมณ์ สังคม คึกขึ้น

2. นักเรียนเพศชายเกิดอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 1.26 ของประชากร
 ทั้งหมด นักเรียนเพศหญิงเกิดอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ .63 ของประชากรทั้งหมด
 แสดงว่าเพศชายมีอัตราเสี่ยงที่เกิดอุบัติเหตุมากกว่าเพศหญิง เพราะว่าเด็กเพศชาย
 มีลักษณะชอบเล่น ชุกชน ชอบเสี่ยงภัย ปีนป่าย โผล่โผน กระโดดโลดเต้น เป็นการ เล่น
 ที่มีการเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุมากกว่าเพศหญิง ซึ่งไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ
 กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (กองส่งเสริม
 พลศึกษาและสุขภาพ 2522 : 6 - 11) พิพัฒน์ ชูวรเวช และ นพมาศ ชูวรเวช
 (พิพัฒน์ ชูวรเวช และ นพมาศ ชูวรเวช 2523 : ไม่มีเลขหน้า) เฮส (พัชรา
 กาญจนรัตน์ 2522 : 74 อ้างอิงมาจาก Hase. 1953 · unpagged)
 ที่พบว่าอุบัติเหตุจะเกิดขึ้นกับเพศชายมากกว่าเพศหญิงถึง 2 เท่า

3 ภาคเรียนที่ 1 เกิดอุบัติเหตุคิดเป็นร้อยละ 1.19 และภาคเรียนที่ 2
 เกิดอุบัติเหตุคิดเป็นร้อยละ .70 ของประชากรทั้งหมดนั้น แสดงว่าลักษณะการเกิด
 อุบัติเหตุในภาคเรียนที่ 1 มีมากกว่าในภาคเรียนที่ 2 ทั้งนี้เพราะว่า นักเรียนเมื่อ

เข้าเรียนในภาคเรียนแรกยังแปลกต่อสถานที่ใหม่ โดยเฉพาะนักเรียนที่เข้าโรงเรียนใหม่ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 บางครั้งนักเรียนต้องเปลี่ยนสถานที่เรียน ชั้นเรียน ห้องเรียน สนาม ตลอดจนอาคารสถานที่ ก็เป็นการยากต่อการปรับตัวของนักเรียนให้เข้ากับ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อห้ามต่าง ๆ ของทางโรงเรียน จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ ได้มากกว่าภาคเรียนที่ 2

ในระหว่างที่โรงเรียนเปิดภาคเรียนใหม่ ๆ ได้แก่สัปดาห์สุดท้ายของเดือน พฤษภาคมและตลอดเดือนมิถุนายน ระยะนี้นักเรียนจะมีพลังเหลือใช้มาก ยังไม่เคร่งเครียดต่อการเรียน จึงชอบเล่นและออกกกำลังกาย ชอบวิ่งมากกว่าเดิน และยังปรับตัวเข้ากับ สิ่งแวดล้อมได้ไม่ดีพอ โดยเฉพาะในช่วงนี้เป็นฤดูฝน มีฝนตกชุก มีน้ำขังเปียกแฉะ ทำให้ สนาม ทางเดินเป็นตะไคร้ สลื่น หกล้มได้ง่าย นักเรียนบางคนไม่สวมรองเท้า ทำให้เหยียบ ของมีคมบาดเท้า ในขณะที่ฝนตกนั้นทำให้นักเรียนไม่สามารถลงไปวิ่งเล่นในสนามโรงเรียน ได้ จึงแออัดกันอยู่ในห้องเรียนและบริเวณอาคารเรียนที่มีเนื้อที่จำกัด โดยเฉพาะใน ปีการศึกษา 2526 ในภาคเรียนที่ 2 น้ำท่วมกรุงเทพมหานครเป็นเวลาหลายเดือน โรงเรียนบางโรงเรียนต้องปิด ไม่ทำการสอน จึงไม่มีรายงานอุบัติเหตุในช่วงเวลานั้น จึงเป็นสาเหตุทำให้เกิดอุบัติเหตุชนิดต่าง ๆ ในภาคเรียนที่ 1 มากกว่าภาคเรียนที่ 2 ซึ่งไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพัฒน์ ชูรวเวช และนพมาศ ชูรวเวช (พิพัฒน์ ชูรวเวช และนพมาศ ชูรวเวช 2523 : ไม่มีเลขหน้า) และของนิภา มนูญิจู และคนอื่น ๆ (นิภา มนูญิจู และคนอื่น ๆ 2521 - 2522 : 109) และ เฮส (พัชรา กาญจนารัตน์ 2522 : 74 อ้างอิงมาจาก Hase. n.d. unpagged) ที่ว่าอุบัติเหตุจะเกิดขึ้น ในภาคเรียนที่ 1 มากที่สุด

4. ช่วงเวลากลางวัน เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ .70 รองลงมา คือช่วงเวลาเช้า คิดเป็นร้อยละ .68 และช่วงเวลาเย็นน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ .51 ของประชากรทั้งหมด นั้นแสดงว่าช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุขึ้นกับนักเรียนนั้น เป็นช่วง เวลากลางวันมากที่สุด ทั้งนี้เพราะว่า ตอนกลางวัน ซึ่งเป็นเวลาหยุดพักกับประทาน

อาหารพร้อมกัน นักเรียนจะมารวมกันอยู่เป็นจำนวนมาก หลังจากที่เราเคร่งต่อการเรียนในช่วงเช้า นักเรียนจึงออกไปวิ่งเล่นออกกำลังกายตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น สนามห้องเรียน ระเบียง อาคารเรียน โดยเฉพาะในช่วงเวลานี้อากาศร้อนอบอ้าว ทำให้อารมณ์หงุดหงิด เหนื่อยอ่อน อาจจะเป็นสาเหตุทำให้เกิดอุบัติเหตุได้มาก

อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเช้าเป็นอันดับรองลงมานั้น อาจเนื่องจากการเดินทางของครูมาโรงเรียนล่าช้ากว่านักเรียน หรืออีกอย่างหนึ่งนักเรียนมาถึงโรงเรียนช้า จึงมีเวลารวมมากและมีอิสระในการเล่น ออกกำลังกาย กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้มาก จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุได้

ส่วนในช่วงเวลาเย็น มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นน้อยที่สุดนั้น เป็นเพราะว่านักเรียนทุกคนต้องรีบกลับบ้าน มีผู้ปกครองมาคอยรับ มีครูทำหน้าที่เป็นเวร คอยควบคุมดูแลการกลับบ้านของนักเรียน ซึ่งเป็นการช่วยลดอุบัติเหตุได้มาก จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฮส (พัธรา กาญจนารักษ์ 2522 : 74 อ้างอิงมาจาก Hase. 1953 unpagged) ที่พบว่า ในรอบวัน อุบัติเหตุของนักเรียนจะเกิดในเวลากลางวันมากที่สุด จากนั้นก็เป็นตอนเช้า ตอนเย็นก็มีบ้างแต่น้อย

5. สถานที่เกิดอุบัติเหตุมากที่สุดคือ ห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ .60 รองลงมาคือสนามเล่น คิดเป็นร้อยละ .54 และสถานที่เกิดอุบัติเหตุุน้อยที่สุดคือ ห้องอาหาร ห้องพลศึกษา ห้องน้ำ ห้องปฏิบัติการและโรงฝึกงาน คิดเป็นร้อยละ .03 ของประชากรทั้งหมด นั่นแสดงว่าสถานที่ที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุมากที่สุดคือ ห้องเรียน ทั้งนี้เพราะว่ามาจากสาเหตุดังนี้

5.1 เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ส่วนใหญ่จะอยู่ภายในห้องเรียน อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นก็เกิดกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ดังนั้นอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จึงเกิดในห้องเรียนมากที่สุด

5.2 ลักษณะของการทำกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนของนักเรียน บางครั้งต้องมีการเคลื่อนไหว เปลี่ยนที่ จึงทำให้เกิดการหกล้ม กระแทกได้ง่าย นักเรียนชอบใช้ไม้แหลม เหล็กคินสอ จึงทำให้มีคานา มือได้

5.3 การควบคุมดูแลของครูภายในห้องเรียนอาจจะไม่ทั่วถึง หรือ นักเรียนมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตาม กฎ ระเบียบของห้องเรียน

5.4 ความเอาใจใส่ของครูประจำชั้น หรือประจำวิชา บางครั้งครู อาจจะออกไปหาธุระนอกห้องเรียน จึงทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง ปล่อยให้ นักเรียนอยู่ตามลำพัง นักเรียนอาจจะเกิดการทะเลาะ แกล้ง เกเร หรือวิ่งเล่นซุกซนในห้องเรียน

5.5 ความประมาท เดินเลื้อย ของนักเรียนในขณะทำกิจกรรม เพราะว่าเด็กในวัยนี้ ชอบเสี่ยง สนุกสนาน และโลดโผน เป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย

5.6 ความแออัดของนักเรียน ในห้องเรียนหนึ่ง ๆ มีนักเรียนอยู่เป็นจำนวนมากและยังมี โต๊ะ ม้านั่ง ตู้ อุปกรณ์ต่าง ๆ อีกมาก ทำให้ห้องเรียนคับแคบ ไม่สะดวกในการเคลื่อนไหวและการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย

5.7 สภาพของห้องเรียน โดยทั่ว ๆ ไป ทางโรงเรียนจะกวาดชั้นในเรื่องความสะอาด ดังนั้นห้องเรียนจึงลงพื้นหรือชักพื้นห้องให้เป็นเงา และยังห้ามนักเรียนใส่รองเท้าเข้าห้องเรียน นักเรียนจะใส่รองเท้าเข้าห้องเรียน รองเท้าจะทำให้สิ้นเวลาเดิน จึงเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนเกิดอุบัติเหตุ หกล้มได้ง่าย

5.8 โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จะมีพื้นที่น้อย สนามจะคับแคบไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะออกกำลังกาย ส่วนใหญ่นักเรียนจะมีเวลาอยู่แต่ในห้องเรียน ดังนั้น ห้องเรียนจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้มาก

ส่วนที่เกิดอุบัติเหตุรองลงมาคือ สนามเล่น สนามเล่นของโรงเรียนใน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นคอนกรีตที่แข็งและบางแห่งพื้นขรุขระ ไม่เรียบ สันขณะฝนตก เมื่อนักเรียนลงไปเล่นในสนาม จะมีอัตราการเสี่ยงที่จะทำให้เกิด อุบัติเหตุได้ง่าย เช่น การพลัดตกหกล้ม ทำให้ฉีกลอก แทะ เคล็ดขัดยอก แขน ขา หักได้ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้

สถานที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยที่สุดคือห้องอาหาร ห้องพลศึกษา ห้องน้ำ ห้องปฏิบัติการ และโรงฝึกงาน ทั้งนี้เพราะว่าในสถานที่ต่าง ๆ เหล่านี้ มีการควบคุมดูแลของครู เป็นอย่างดีและทั่วถึง ช่วงเวลาที่นักเรียนไปใช้ในห้องเหล่านั้นน้อยและอีกอย่างหนึ่ง โรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร มีห้องพลศึกษา ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ห้องอาหารก็น้อย ดังนั้นจึงทำให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยลงด้วย

6. สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุที่มีสาเหตุมาจากมนุษย์มากที่สุดคือ การวิ่ง คิดเป็นร้อยละ .54 รองลงมาคือการเกิดจากนักเรียนด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ .40 และที่น้อยที่สุดคือความเหนื่อยอ่อน การต่อสู้และขาดการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ .02 ของประชากรทั้งหมด นั้นแสดงว่า อุบัติเหตุที่มีสาเหตุมาจากการกระทำของนักเรียน (มนุษย์) มากที่สุด คือการวิ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

ลักษณะตามธรรมชาติของเด็กวัยนี้ เป็นวัยที่ไม่ชอบอยู่นิ่ง ชุกชน กระโดด โลดเต้นอยู่ไปมา การกระทำกิจกรรมส่วนใหญ่ชอบวิ่ง สันไถล ประกอบกับพื้นห้องเป็น มันเงา ทำให้ลื่นล้มได้ง่าย แม้ว่าจะอยู่ในสนาม เด็กจะหกล้มจากการวิ่ง เพราะ พื้นสนามเล่นเป็นคอนกรีตแข็ง สถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ส่วนมากจะคับแคบ เป็นเหตุทำให้เกิดการวิ่งชนกันได้ นักเรียนบางคนชอบผีน ฏ ระเบียบ ของโรงเรียน เช่น ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจรภายในโรงเรียน สิ่งเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ทั้งสิ้น

อุบัติเหตุที่เกิดรองลงมาคือ เกิดจากนักเรียนด้วยกันเอง ทั้งนี้เพราะว่า ขณะที่นักเรียนเล่นหยอกเย้ากัน นักเรียนบางคนอาจจะโมโห ควบคุมอารมณ์ของตนเอง ไม่อยู่ จึงมีการโต้ตอบกัน บางครั้งเกิดการทะเลาะ ชกต่อยกัน เพราะเด็กในวัยนี้ ชอบเล่นหยอกเย้าแกล้งกันอยู่เสมอ จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุได้

สาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยที่สุด คือ ความเหนื่อยอ่อน การต่อสู้ และขาดการฝึกอบรมนั้น เป็นเพราะว่านักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษายังเป็นเด็กเล็ก ครูจึงคอยควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด ไม่ปล่อยให้เล่นมากเกินไปจนเหนื่อยอ่อน และนักเรียน มักจะกลัวครู ไม่กล้าต่อสู้ ทำร้ายกันและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ครูมักจะอธิบาย เสนอแนะ อบรมให้นักเรียนได้ทราบก่อน จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุได้น้อย

7. สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุที่มีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมมากที่สุดคือ พื้น คิดเป็นร้อยละ .32 รองลงมาคือของแข็ง คิดเป็นร้อยละ .25 และน้อยที่สุดคือ ก้อนน้ำและสัตว์ แมลง คิดเป็นร้อยละ .01 นั้นแสดงว่าสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ มากที่สุดคือ พื้นห้องเรียน ทั้งนี้เพราะว่า

สภาพพื้นห้องเรียน โดยทั่วไปของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จะเป็น มันเงาและลื่น ห้องเรียนแออัด มีนักเรียนมาก นอกจากนี้นักเรียนส่วนใหญ่จะใช้ เวลาอยู่ในห้องเรียนมากกว่าสถานที่อื่น ๆ ซึ่ง พัชรา กาญจนารัตน์ (พัชรา กาญจนารัตน์ 2522 : 10) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ ได้แก่ แสงสว่าง ไม่เพียงพอ สิ่งแวดล้อมไม่ถูกสุขลักษณะ ราวบันไดชำรุด พื้นลื่นมากเกินไป วางสิ่งของ เครื่องใช้เกะกะทางเดิน ผ่นตกหักทำให้ถื่นหรือพื้นสนามลื่น

สำหรับอุบัติเหตุจากสิ่งแวดล้อมรองลงมาคือ ของแข็งนั้น ได้แก่ เศษอิฐ หิน เหล็ก ไม้ และวัตถุต่าง ๆ ที่แข็ง ที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดอุบัติเหตุ เพราะว่า สิ่งเหล่านี้มีอยู่ทั่วไปในบางบริเวณโรงเรียน ในสนามบริเวณที่กำลังทำการก่อสร้าง ตลอดจนตัวอาคารเรียนที่มีลักษณะยื่นหรือหักมุมแหลม เมื่อนักเรียนวิ่งเล่นหรือกระทำ กิจกรรมต่าง ๆ ในบริเวณนั้น ก็อาจจะทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย

ส่วนอุบัติเหตุที่เกิดจากสัตว์ แมลง ที่มีน้อยที่สุดนั้น เป็นเพราะว่าสภาพแวดล้อม และบริเวณของโรงเรียนในกรุงเทพมหานครนั้น มีอาณาเขตที่มีคึกคัก ส่วนใหญ่จะมีรั้ว ที่ถาวร บริเวณไม่กว้างขวาง สามารถหาการดูแลได้ทั่วถึง ไม่มีสัตว์และแมลงเข้ามา อาศัยอยู่ จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุได้น้อยที่สุด

8. ชนิดของอุบัติเหตุที่เกิดมากที่สุดคือ พลัดตกหกล้ม คิดเป็นร้อยละ .75 รองลงมาคือการเดินกัน คิดเป็นร้อยละ .48 และน้อยที่สุดคือ เกิดจากอาวุธและ สัตว์ทำร้าย คิดเป็นร้อยละ .01 ของประชากรทั้งหมด แสดงว่าการพลัดตกหกล้ม เป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนเกิดอุบัติเหตุมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นักวิจัยหลายท่านคือ นิภา มนูญิจูและคนอื่น ๆ พิพัฒน์ ชูวรเวช และ นพมาศ ชูวรเวช และ กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (นิภา มนูญิจู และคนอื่น ๆ 2521 - 2522 : 109 พิพัฒน์ ชูวรเวช และ นพมาศ ชูวรเวช 2523 : ไม่มีเลขหน้า และกองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ 2525 : 51) ที่ได้ทำการวิจัยพบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนเกิดอุบัติเหตุมากที่สุด ในโรงเรียนประถมศึกษา คือการพลัดตกหกล้ม เหตุที่เป็นเช่นนั้น อาจเนื่องมาจาก นักเรียนในระดับประถมศึกษา การทรงตัวและการระมัดระวังตนเองมีน้อย นอกจากนี้ ยังอยู่ในวัยเด็ก ชอบเล่นซุกซน กระโดดโลดเต้นและออกกำลังกายอยู่เสมอ ซึ่งกิจกรรม เหล่านี้ล้วนแต่จะทำให้เกิดการพลัดตกหกล้มได้ทั้งสิ้น นอกจากนั้นผลการวิจัยในครั้ง นี้ยังพบว่า สถานที่เกิดอุบัติเหตุมากที่สุดคือ พื้น รองลงมาคือสนามเล่น ซึ่งจะเห็นว่า ทั้งพื้นและสนามทำให้เกิดการพลัดตกหกล้มได้มาก อาจเนื่องมาจากขณะเล่นนักเรียน มักจะไม่ระมัดระวัง จากการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่านักเรียนชายเกิดอุบัติเหตุมากกว่า นักเรียนหญิง ซึ่งนักเรียนชายนั้นมักจะซุกซน ไขว่กำลังในการเล่น ชอบเสี่ยงอันตราย จึงทำให้เกิดการพลัดตกหกล้มได้ง่าย

ชนิดของอุบัติเหตุที่เกิดรองลงมาก็คือการเล่นกัน เนื่องจากตามธรรมชาติของเด็กวัยประถมศึกษานั้น ชอบเล่นรวมกันเป็นกลุ่ม และนักเรียนจะมีโอกาสอยู่รวมกับเพื่อนมากกว่าอยู่ตามลำพัง เพราะภายในโรงเรียนเป็นสังคมส่วนใหญ่ที่มีสมาชิก คือนักเรียนมาก เมื่อมาอยู่รวมกันมากและเป็นวัยที่ชอบเล่นเช่นนี้ การเล่นจึงทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ แต่อย่างน้อยกว่าการพลัดตกหกล้ม เพราะถึงแม้นักเรียนจะเล่นกันมาก แต่การเล่นบางอย่างก็ไม่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ เพราะมีครูคอยดูแลบ้าง ผิดกับการพลัดตกหกล้ม ซึ่งมีโอกาสเกิดขึ้นได้ทุกกรณี ไม่ว่าจะเล่นกันหรือไม่เล่นก็ตาม

ส่วนสาเหตุที่ทำให้นักเรียนเกิดอุบัติเหตุน้อยที่สุดคือ อาวุธและสัตว์ร้าย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากทางโรงเรียนมี กฎ ระเบียบทำโทษไว้อย่างรุนแรง ถ้าหากเกิดอุบัติเหตุจากกรณีอาวุธ นักเรียนจะได้รับโทษที่รุนแรง ซึ่งถือว่าเป็นความผิดอย่างร้ายแรง พ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียนบางคนเอาใจใส่สอดส่องดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ก่อนไปโรงเรียน ทำให้นักเรียนระวังเรื่องอาวุธเป็นพิเศษ ดังนั้นอุบัติเหตุที่เกิดจากอาวุธจึงมีน้อย สำหรับสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดจากสัตว์ทำร้ายพบว่ามีน้อยเช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการศึกษาระดับนี้กระทำกับนักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวง ที่มีความเจริญ โรงเรียนส่วนมากจะมีรั้วรอบขอบชิด พื้นที่เป็นคอนกรีต ไม่เหมาะที่จะเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ บริเวณมักมีต้นไม้เพียงเล็กน้อย พออาศัยร่มเงาเท่านั้น ไม่เป็นแหล่งที่สัตว์มีพิษจะมาอาศัยได้ ดังนั้นอุบัติเหตุที่เกิดจากสัตว์ทำร้ายจึงมีน้อยกว่าสาเหตุอื่น ๆ

9. ลักษณะของความเจ็บที่พบมากที่สุดคือ แผลแตก คิดเป็นร้อยละ .68 รองลงมาก็คือแผลฉีกขาด คิดเป็นร้อยละ .30 และที่พบน้อยที่สุดคือแผลไหม้ คิดเป็นร้อยละ .01 ของประชากรทั้งหมด แสดงว่าลักษณะของความบาดเจ็บนั้น แผลแตกจะมีมากที่สุด ได้แก่ ปากแตก คิ้วแตก โหนกแก้มที่ถูกระแทก ซึ่งลักษณะแผลแตกจะเกิดขึ้นบริเวณบนใบหน้าและศีรษะที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ลักษณะของเด็กในวัยนี้

ชอบวิ่ง ชุกัน บางครั้งอาจจะวิ่งชนกัน เถินชนกัน หรืออาจจะเดินไปกระทบกระแทก กับวัตถุแข็ง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นได้โดยความประมาท เล่นเล่หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของเด็ก เกี่ยวกับสวัสดิศึกษา หรือมีพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe Behavior) ซึ่ง พิศรา กาญจนารัตน์ (พิศรา กาญจนารัตน์ 2522 : 8) กล่าวว่า พฤติกรรม ไม่ปลอดภัยนั้น ในปัจจุบันสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แต่พฤติกรรมของคน มักจะไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงตามหรือเปลี่ยนแปลงไม่ค่อยทันเหตุการณ์ แต่สำหรับผู้ประสบ อุบัติเหตุเหล่านั้นได้ปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง ปลอดภัย จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุ ได้น้อย

สำหรับลักษณะของความบาดเจ็บ รongลงมาคือ แผลฉีกขาด ใต้แก้ม นิ้วหนัง ฉีกขาด เช่น บริเวณมือ นิ้วมือ เท้า นิ้วเท้า ใบหู ปาก หนังศีรษะ ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าความสัมพันธ์ทางร่างกายของเด็กยังไม่ดีพอ เช่น ความสัมพันธ์ ระหว่างมือ เท้า สายตา ไม่ดีพอ ทำให้การทํากิจกรรมต่าง ๆ เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย การที่เด็กมีทักษะไม่เพียงพอ (Sufficient Skill) ในบางครั้งอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นอาจจะเกิดจากนักเรียนที่พยายามกระทำในสิ่งที่เกินความสามารถที่ตนเองมีอยู่ ส่วนมากมักจะเกิดแก่เด็ก ๆ ดังตัวอย่างเด็ก ๆ หัดขี่จักรยานในสนาม แต่สามารถ จะบังคับรถได้ก็จะขึ้นถนนโดยไม่รู้จักจากราง แต่ในบางครั้งนักเรียนมีความสามารถ อยู่แล้ว เมื่อมีภาวะร่างกายและจิตใจผิดปกติ เช่น ความเหนื่อย ความอ่อนเพลีย ของกล้ามเนื้อ อารมณ์ที่ผิดปกติ โกรธจัด วิตกกังวล เป็นต้น ลักษณะภาวะต่าง ๆ ดังกล่าว อาจจะทำให้ความสามารถของนักเรียนที่มีอยู่ในสภาพปกติลดน้อยลงได้ จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นได้

ส่วนลักษณะของความบาดเจ็บน้อยที่สุดได้แก่ แผลไหม้ ซึ่งอาจจะเกิดจาก น้ำร้อนลวก ไฟไหม้ หรือจากวัตถุที่มีความร้อน เช่น เตาไฟ ถ่านไฟ เหล็กไฟ เตาไฟฟ้า สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้น้อยก็เพราะว่า ในการทํากิจกรรมต่าง ๆ

ทางโรงเรียนหรือครูผู้สอนได้ตระหนักถึงความสำคัญในการที่จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ จึงหาทางป้องกัน แนะนำอบรมให้นักเรียนได้ทราบถึงวิธีใช้และอันตรายที่จะเกิดขึ้น และอีกอย่างหนึ่งเวลาที่นักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องไฟนั้นมันน้อย เด็กใน กรุงเทพฯ ไม่ได้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งที่กล่าวนี้ จึงเป็นเหตุทำให้ลักษณะความบาดเจ็บ ในกรณีนี้มันน้อยที่สุด

10. ส่วนของร่างกายที่ได้รับอุบัติเหตุมากที่สุดคือ ศีรษะ คิดเป็นร้อยละ .90 รองลงมาคือแขน คิดเป็นร้อยละ .53 และน้อยที่สุดคือทรวงอก คิดเป็นร้อยละ .03 นั้นแสดงว่าส่วนของร่างกายที่ได้รับอุบัติเหตุมากที่สุดคือ ศีรษะ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า ลักษณะของศีรษะและบริเวณใบหน้ามีลักษณะของผิวหนังบอบบาง และยังไม่มีการป้องกัน เมื่อกระทบกระแทกกับสิ่งของต่าง ๆ จะทำให้เกิดบาดแผลได้ง่ายที่สุด และเด็ก ๆ มักจะชอบหาร้ายร่างกายกันตรงบริเวณศีรษะและใบหน้านี้ ก่อนเสมอ เพราะเป็นจุดสำคัญของร่างกาย

ส่วนของร่างกายที่ได้รับอุบัติเหตุรองลงมาคือแขน ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า แขนเป็นอวัยวะของร่างกายที่ใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุดในชีวิตประจำวัน เช่น หยิบ จับ ค้าง ดัน ขว้างปา ห้อย โหนและไถ่โดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ซึ่งอยู่ในระยะย่างเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น แขนและขา จะยาวแก่งก้าง จะหาอะไรก็ไม่ค่อยถนัด สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุที่บริเวณ แขนได้ง่าย

สำหรับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับส่วนของร่างกายน้อยที่สุดคือบริเวณทรวงอก หรือบริเวณลำตัวนั้น เพราะว่าบริเวณนี้มีสิ่งปกปิด ป้องกันอันตราย เช่น เสื้อผ้า ชุดกีฬา ชุดนักเรียน ชุดฝึกงาน สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องช่วยป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ ได้น้อยที่สุด

เมื่อศึกษาอย่างละเอียด แยกตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่เกิดอุบัติเหตุตามลำดับมากที่สุดได้ดังต่อไปนี้

บริเวณศีรษะ เกิดอุบัติเหตุมากที่สุดตามลำดับดังนี้ ศีรษะด้านหน้า ศีรษะด้านหลัง หนังศีรษะบะ ตา ปากและฟัน กอ จมูก หู

บริเวณแขน เกิดอุบัติเหตุมากที่สุดตามลำดับดังนี้ นิ้วมือ มือ แขนท่อนล่าง ข้อศอก แขนท่อนบน และบ่า

บริเวณขา เกิดอุบัติเหตุมากที่สุดตามลำดับดังนี้คือ เข่ากับเท้า ขาท่อนล่าง นิ้วเท้าและขาท่อนบน

บริเวณทรวงอก เกิดอุบัติเหตุมากที่สุดตามลำดับดังนี้คือ บริเวณอก ห้อง และหลัง

การศึกษารังนี้ไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฮส (พัชรา กาญจนารักษ์ 2522 : 74 อ้างอิงมาจาก Hase. n.d. : unpagged) พบว่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในร่างกายที่บาดเจ็บก็ศีรษะ 57% แขนมือ 23% ขาและเท้า 17% ลำตัว 3%

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารระดับสูง

1.1 ควรจัดให้มีการอบรมครูและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับความรู้ทางด้านสวัสดิศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดสภาพสวัสดิศึกษาในโรงเรียนได้

1.2 จัดให้มีการเผยแพร่เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิศึกษาไปยังผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาให้ทั่วถึง

✓ 1.3 สนับสนุนงบประมาณให้โรงเรียนอย่างเพียงพอ สำหรับดำเนินงานด้านสวัสดิศึกษาในโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

2.1 ควรจัดให้มีการประชุมนิเทศนักเรียน ครูและผู้ปกครอง เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุภายในโรงเรียนก่อนเปิดภาคเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่เข้าใหม่ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเริ่มเข้าเรียนเป็นครั้งแรก

2.2 จัดให้มีการประชุมครู เพื่อหาทางป้องกันอุบัติเหตุและวางโครงการสวัสดิศึกษาขึ้นในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.3 จัดให้มีครูเวร สารวัตรสวัสดิภาพ ของนักเรียน เพื่อทำหน้าที่สอดส่อง ดูแลและป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นในโรงเรียนจากสาเหตุต่าง ๆ

2.4 อำนวยความสะดวกด้านสื่อการสอน เครื่องมือประกอบการเรียนต่าง ๆ ให้เพียงพอ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุอันอาจเกิดจากสื่อการสอนและเครื่องมือเหล่านั้น

2.5 จัดให้มีการนิเทศภายในด้านการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.6 จัดให้มีครูพยาบาล ห้องพยาบาลและยารักษาโรคให้เพียงพอ เพื่อทำการปฐมพยาบาลนักเรียน เมื่อเกิดอุบัติเหตุ

2.7 จัดอาคารสถานที่บริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยเสมอ

2.8 ควรมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อมาให้ความรู้เกี่ยวกับสวัสดิศึกษาในโรงเรียน เช่น ตำรวจจราจร แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

3.1 ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเรียนการสอนด้านสวัสดิศึกษาอย่างจริงจัง ให้ความรู้และแนวปฏิบัติที่ถูกต้องแก่นักเรียน

3.2 ในขณะที่สอนนักเรียนในห้องควรเอาใจใส่นักเรียนเป็นพิเศษ โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ซึ่งมักจะเกิดอุบัติเหตุมาก

3.3 ควรให้นักเรียนได้ใช้เครื่องมือเหลาดินสอนแทนการใช้มีดโกน เช่น กบเหลาดินสอหรือครูเป็นผู้เหลาให้

3.4 ตั้งกฎ ระเบียบของห้องเรียน เพื่อควบคุมและป้องกันอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้น

3.5 มีการจัดป้ายนิเทศ นิทรรศการ เกี่ยวกับการป้องกันและอันตรายของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น

3.6 ในช่วงเวลาเรียนวิชาต่าง ๆ ที่ต้องใช้เครื่องมือ เช่น การเรียน กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ไม้แกว่ เกษตร เย็บปักถักร้อย การประดิษฐ์ พลศึกษา ควรมีการสอนวิธีใช้เครื่องมือต่าง ๆ ก่อนการเรียนทุกครั้ง และครูผู้สอนจะต้องระมัดระวังควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

3.7 อุบัติเหตุบนท้องถนนเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้มีคนบาดเจ็บและตายมากที่สุด ดังนั้นครูผู้สอนควรสอนให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบของการจราจร โดยเฉพาะการใช้สัญญาณต่าง ๆ เช่น สัญญาณแตรรถยนต์ สัญญาณไฟ ทกหวีด สัญญาณมือ

3.8 ควรมีการบันทึกสถิติอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในโรงเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการหาทางป้องกันต่อไป

3.9 เมื่อเกิดอุบัติเหตุทุกครั้ง ครูจะต้องรีบทำการปฐมพยาบาลทันที เพื่อเป็นการช่วยลดอันตรายให้น้อยลง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรรวศึกษาเปรียบเทียบอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษาตาม
เขตชั้นนอก เขตชั้นใน โรงเรียนมีขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่
2. ควรสำรวจสภาพสวัสดิศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา
3. ควรสำรวจการจัดการเรียนการสอนวิชาสวัสดิศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษา
4. ควรรวศึกษาอุบัติเหตุในโรงเรียนประถมศึกษา ตามเขตของการศึกษา
ต่าง ๆ ทั่วประเทศ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัญจน์ นาคามดี "องค์กรป้องกันอุบัติเหตุระดับชาติ" ในการสัมมนาระดับชาติเรื่อง
สวัสดิศึกษาเพื่อสวัสดิภาพของประชาชน หน้า 2 - 1 คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุ
แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2526
- จรินทร์ วานีรัตน์ วิชาสวัสดิศึกษา อมรการพิมพ์ 2511, 220 หน้า
- นิภา มนูญิจู วสันต์ ศิลปสุวรรณ และเฉลิมชัย จัยกิตติภรณ์ การศึกษาเฉพาะ
กรณีเรื่องอุบัติเหตุในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหิดล 2521 - 2522, 124 หน้า
อัคราเนนา
- ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ "บทบาทของสวัสดิศึกษาในการแก้ปัญหามลพิษ" ในการสัมมนา
ระดับชาติเรื่องสวัสดิศึกษาเพื่อสวัสดิภาพของประชาชน หน้า 4 - 1 คณะกรรมการ
ป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2526
- พริ้มเพรา ผลเจริญสุข "การวิเคราะห์ภาคเงื่อนไขในการเรียนพลศึกษา" ในภาคินพนธ์
วิชาการจัดระเบียบทางสวัสดิศึกษา 2514
- พลศึกษา, กรม กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ ผลการรายงานการวิเคราะห์อุบัติเหตุ
ในวิทยาลัยพลศึกษา 2522, 18 หน้า
- _____ รายงานผลการวิจัยสภาพสวัสดิศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 7
และ 8 2524, 21 หน้า (ไม่ครบหน้า)
- _____ วิจัยสภาพสวัสดิศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตภาคกลาง 2525
55 หน้า
- พัชรา กาญจนารักษ์ สวัสดิศึกษา บรรณกิจ 2522, 317 หน้า
- พิพัฒน์ ชูวรเวช และนพมาศ ชูวรเวช รายงานการวิจัยเรื่องอุบัติเหตุในโรงเรียน
ประถมศึกษา 2523, 25 หน้า อัคราเนนา

- ฟอง เกิดแก้ว สวัสดิศึกษาการปฐมพยาบาล พิมพ์ครั้งที่ 3 พัทธอักษร 2525, 191 หน้า
- วิจิตร บุญยะโทตระ และวงษ์ สมนิกร "ประวัติความเป็นมาของคณะกรรมการ
ป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ" ในการสัมมนาระดับชาติเรื่องสวัสดิศึกษาเพื่อสวัสดิภาพของ
ประชาชน หน้า 1-1 คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2526
- สุชา จันทน์เอม และดุรงค์ จันทน์เอม จิตวิทยาพัฒนาการ พิมพ์ครั้งที่ 1
ไทยวัฒนาพานิช 2520, 97 หน้า
- สุชาติ โสมประยูร โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน พิมพ์ครั้งที่ 4 ไทยวัฒนาพานิช 2525,
259 หน้า
- สุนทร ทวีโลก "ทัศนคติที่เกี่ยวกับความปลอดภัย ในการสัมมนาระดับชาติเรื่อง
สวัสดิศึกษาเพื่อสวัสดิภาพของประชาชน หน้า 9 - 11 คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุ
แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2526
- สำเร็จ พิมพ์ภักย์ สุขวิทยาสวนบุคคลและชุมชน ภาควิชาสุขศึกษา วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 2524, 241 หน้า

ภาคผนวก

แบบรายงานอุบัติเหตุของสถานศึกษา

โรงเรียน

งานสวัสดิศึกษา

กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

โทร. 2140137

คำแนะนำในการทำรายงานอุบัติเหตุ

1. ครูอาจารย์และเจ้าของสถานศึกษาย่อมมีความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง ฯลฯ ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำใด ๆ อันเกิดจากการกระทำของบุคคลภายในสถานศึกษา ตามประมวลแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ที่บัญญัติว่า "ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น"

2. ครูอาจารย์และเจ้าของสถานศึกษาย่อมต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกในกรณี ที่นักเรียนของสถานศึกษาทำความเสียหายให้แก่บุคคลอื่น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 430 ที่บัญญัติว่า "ครูอาจารย์ นายจ้าง หรือบุคคลอื่นซึ่งรับดูแลบุคคลผู้ไร้ความสามารถ อยู่เป็นปกติก็ดี ชั่วครั้งคราวก็ดี จำต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ไร้ความสามารถในการละเมิดซึ่งเขาได้กระทำการในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของตน ถ้าหากพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้น ๆ มิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร"

3. ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และเว้าของโรงเรียน ยังต้องรับผิดชอบความเสียหายจากโรงเรียน สิ่งปลูกสร้าง ต้นไม้ ก่อโย่ ยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรกล ทรัพย์สินเป็นของเกิตอันตรายได้โดยสภาพ เช่น วัตถุระเบิด โดยความมุ่งหมายที่ใช้ เช่น แก๊ส หรือโดยอาการกลไกของทรัพย์สิน เช่น เครื่องมือในโรงฝึกงาน ฯลฯ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 434 436 และ 437 อีกด้วย

4. ความรับผิดชอบดังกล่าวได้มีมานับแต่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประกาศใช้บังคับมา จึงเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาที่จะต้องพยายามวางมาตรการการ เพื่อป้องกันมิให้เกิดอุบัติเหตุภายในสถานศึกษาของตน สถานศึกษาทุกแห่งจึงควรแต่งตั้ง "คณะกรรมการความปลอดภัย" เพื่อพิจารณาวางมาตรการป้องกันอุบัติเหตุมิให้เกิดซ้ำได้อีกในอนาคตอย่างน้อยที่สุดก็จะได้พิสูจน์ได้ว่าสถานศึกษาได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษาพ้นจากความรับผิดชอบในทางแพ่ง ดังกล่าวได้

5. แบบรายงานอุบัติเหตุนี้ให้จัดทำ 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับสถานศึกษาเก็บรักษาไว้ให้คณะกรรมการความปลอดภัยประจำสถานศึกษาพิจารณา ชุดที่ 2 ส่งให้กรมพลศึกษารวบรวมจัดทำสถิติอุบัติเหตุสำหรับการวิจัยของทางราชการ

6. สำหรับกรณีอุบัติเหตุร้ายแรงแต่มีผู้บาดเจ็บหลายคน ให้รายงานตามแบบนี้ฉบับละ 1 คน

7. ในการรายงานอุบัติเหตุนี้เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาคัดเลือกผู้ให้บริการชุมชนดีเด่น สาขาการลดอุบัติเหตุ เพื่อรับโล่รางวัลประจำปี จากสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

[illegible]